

2170 - 2070

Görüşler

ADANA HAKEMİ

TARAFINDAN ÇIKARILIR
AYLIK KÜLTÜR DERGİSİ

SAYI
20-21

EYLÜL 1939
I. TEŞRİN

İÇİNDEKİLER

ATATÜRK'ten orduya selâm
İNÖNÜ'nün 29 Birinciteğrin 989 nutku
Bayraklı Dr. Refik Saydamın nutku
Sivas—Erzurum Hattı
ATATÜRK'ün Eseri	Nezad GÜVEN
Genç Cumhuriyetimiz	Vahbi EVİNÇ
İNÖNÜ (Şiir)	Necmettin ESİN
Onaltıncı Yıl (Şiir)	Kenan YALVAÇ
Küratlıların Gürcistan seferi	Yalman YALGIN
Mezar Taşları	Taha TOROS
Gülsük Yaylasında Yaz	Çengiz TURHAN
Türkmenler havası ve Kesikkerem	Vahbi EVİNÇ
Mum ve Maş'ale (Nesir)	Enver Çavuşoğlu
Bizde Tiyatro Mefhumu	Ziya İLHAN
AYET'lerden	A. Nihad ASYA
Nedimle Birlikte (Şiir)	Cenap M. Kozanoğlu
Kitap (Nesir)	Hamid Salih Ayyal
Karaltılar (Şiir)	Hamid Salih Ayyal
Mukaddes Aşkın İstisnası	Çengiz TURHAN
Atatürk inkılabı Velunda Türk köylüsü	Darvüş Türkmenoğlu
Atomu Parçalıyorlar	M. BARSİ
Fazla yeni felâketler ve Arzımıza İhtisâs	Nispet ALTINKAYA
Üç Muthiş Adam (Hikâye)	TANGÖNER
Çukurova Bir Anında Daha Kavuştu
Antalya Kaydını (Şiir)	Ziya İLHAN
Orman (Hikâye)	Nispet ALTINKAYA
Gönlü Bu (Şiir)	Kemal GÖNER
Seygin (Şiir)	Ziya HAZER
Halkvî Çalımları

Cumhuriyetimizin Bâni Ebedî Şef

ATATÜRK

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

İkinci Cumhuriyetimiz Milli Şef
İSMET İNÖNÜ

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

A T A T Ü R K' ten

Orduya Selâm

Zaferleri ve mazisi insanlık tarihi ile bağlayan, her zaman zaferle beraber medeniyet nurlarını taşıyan kahraman Türk ordusu,

Memleketini en buhranlı ve müşkül anlarda zulümden felâket ve müsibetlerden ve düşman istilâsından nasıl korumuş ve kurtarmış isen Cumhuriyetin bugünkü fevkalâde devrinde de askerlik teknigünün bütün modern silâh ve vasıtaları ile mücehhez olduğun halde vazifeni aynı bağlılıkla yapacağına hiç şüphem yoktur.

Bugün Cumhuriyetin 15 inçî yılına mütemadiyen artan büyük bir refah ve kudret içinde idrâk eden büyük Türk milletinin huzurunda kahraman ordu, sassa kalbli şükranlarını beyan ve ifade ederken büyük ulusumuzun iftihar hislerine de tercüman oluyorum.

Türk vatanının ve Türklük camiasının şan ve şerefini dahil ve harici her türlü tehükelere karşı korumaktan ibaret olan vazifeni her ân ifaya hazır ve amâde olduğuna benim ve büyük ulusumuzun tam bir inan ve itimadımız vardır. Büyük ulusumuzun orduya bahşettiği en son sistem fabrikalar ve silâhlar ile bir kat daha kuvvetlenerek büyük bir feragatinefs ve istihkârî hayat ile her türlü vazifeyi ifaya müheyya olduğunuza eminim. Bu kanaatle kara, deniz, hava ordularımızın kahraman ve tecrübeli komutanları ile subay ve eratını selâmlar ve takdirlerimi bütün ulus muvaceshesinde beyan ederim.

Cumhuriyet bayramının 15 inci yıldönümü hakkımızda kullu olsun.»

**Türk Ordusu düşmana düşman,
Sulha dosttur.**

ATATÜRK'ün bu mesajı 29 Ekim'in 938 günü Ankarada Cumhuriyetin 15 inçî yıldönümü merasiminde İngilizceye Bayyeld Celâl Bayar tarafından okunmuştur.

İnönü'nün Nutku

Çankırı'da Milli Şef İsmail Cemal Karagözü'nün 16 nci yıldönümü münaseletiyle Ankara'da yapılan Milli Şefin anısına yapılan bir Türk milletine hitap nutku ile bütün vatan yarlıklarını şükretmiş bir şekilde hitabıdır.

Büyük Türk Milletine.

Bu sene milli bayramı, dünyanın fevkalade hadiseler içinde bulunduğu bir zamanda idrâk ediyorus. Bütün milletlerin varlık kaygusu içinde yaşadıkları bu seneyi milletimiz, kendine güveni, millet hayatında nifaksız beraberliği ve vatan müdafası için kimsede şüphle bırakmayan çetinliği ve hazırlığı ile, muvaffakiyetli bir intihan suretinde geçirdi.

Aziz milletim,

Gelecek sene senin bu sarıılmaz vasıflarına, insanîyet âleminin, daha ziyade dikkat edeceğine emin ol.

Türk milletini, onun kahraman ve şanlı ordusunu, vatan istikbalinin kıymetli müjdesi olan genç evlatlarımızı muhabbetle selâmlarım.

Aziz vatandaşlarım, ön altıncı Cumhuriyet bayramı hepimize kutlu olsun.

Başvekilimizin

16 ncı Cumhuriyet Bayramını açış nutku

Başvekil ve Cumhuriyet Halk Partisi Üyesi ve Milli De. Refik Saydam, Cumhuriyetin onaltıncı yıldönümü bayramını, 28/10/1939 günü radyada söylediği açışnutkunu metinle sunuyoruz.

Aziz yurttaşlarım,

Bugün, Cumhuriyetimizin on altıncı yıldönümü bayramını başlıyoruz. Hopinizi hürmetle selâmlar, tebrik ederim.

Cumhuriyetimizin ilâhisi Ebedî Şefimiz Atatürk'ün aza hatırasını önünde hürmetle eğilerek söze başlıyorum.

Cumhuriyet rejiminin geçen on beş sene zarfında, Türk milletinin dahill, haricel ve içtimal hayatında vücuda getirdiği muvaffakiyetli eserleri ve inkilâpları burada tekrar edecek değilim. O eserler hersene biraz daha büyüyecek, o inkilâplar seyirlerial almış ve değişme yollarında devam edecektir. Ona, hopiniz biliyorsunuz.

Her geçen Cumhuriyet yılına milletimizin hayatında, onun, bilinmiyen tarihlerdenberi devam edip gelen asil varlığını tebarüz ettirdiği üyle hâliselerle karşılaşıyoruz ki, burada bir kaç sözle yalnız son hatırlatmakla iktifa edeceğim.

Son bir sene içinde, Türk milletinin geçirdiği büyük imtihanları bir kere hatırlayınca. Vakarla, sükûnla, tarihsine yakışan bir tavurla dünya milletlerinin gözü önünde cereyan eden bu imtihanlar kendisinin yeryüzündün medeni, dinamik milletlerinden biri olduğuna bir kere daha isbat etti.

Bu imtihanları geçirirken, Türk milletinin gösterdiği heyecanlı ve asil birlik ve en doğru yolda sükûnetle ve vakarla yürütmesi, bugün olduğu gibi istikbalde de iftiharla anılacak bir vakadır.

Aziz vatandaşlarım,

Dünyanın en bahşanlı bir devrinde, bağıttından ve yarımından emine kuvvetli, hakkına güvenen ve birlik içinde yaşayan ve haricel ve ne de dahill bir ıstırahle olmayın bahtiyar bir millet olduğumuzu düşünerek 16 ncı Cumhuriyet yıldönümünü neşle ile geçirmenizi temenni ederim. Bial, bu arzettiğim serait altında bu neşle günc ulaştıran Milli Şefimiz Reisicumhurbaşkanımız İsmet İnönü'ne minnet ve şükranlarımı arzeder ve Cumhuriyetin 16 ncı yıldönümü bayramını başladığını ilân ederim.

Sivas-Erzurum hattı

On altıncı inkılâp yılmızın en me'âd hâdiselerinden biri Sivas — Erzurum demiryolunun işletmeye açılmış bulunmasıdır.

20/10/1939 Tarihinde büyük tebâhuratla yapılan açılış töreninde Nafia Vekilimiz Fuad Cebesoyun söylediği nutku bu tarihî günün değerli vesikası olarak kardeşlerimiz sunuyoruz:

Nafia Vekilinin Nutku

Sayın yurddaşlarım;

Bugün büyük Türk ulusumuz yeni bir marzariyetini kullamak için burada toplanmış bulunuyoruz. Halk, idare ve hâkimiyetinin yegâne kalpgâhu olan Büyük Millet Meclisinin sayın müessesili ve İcraVekillerinde kahraman ordumuzun Parti ve halkımızın günde rûkûsleri ve müntaz idare ümir ve memurları ile birlikte Erzurum demiryolunu resmen işletmeye açıyoruz. Bu feyizli eserle yeni Türk devletinin bânesi Ebedî Şefimiz Büyük Atatürk'ün inkılâp ve terakki hamlelerini yüksek başarılarla perçimleyen ve bu arada demiryolu siyasetinin yüce hâmisî olan Millî Şefimiz Cümharreisimiz İsmet İnönü'nün yüksek gayretlerinden biri daha tahakkuk etmiş bulunuyor. Bu suretle eski idare ve yıllarda ümrandan geri kalmış olan bu diyarlara refah, hayat ve saadet getiren yeni demiryolu Şarkın bu güzel bölgelerini millî bünyemizin feyyaz kaynağı olan hükümet merkezine ve Garp vilâyetlerine bağlamış ve yakınlıqlanmış bulunuyor. Bu vesile ile çok eski zamanlardanberi Şarkta Türklüğün şerefli bir merkezi olan ve bugün yepyeni bir medeniyet manzumesi halinde yeni bir umran hayatına kavuşan Erzurum ve havâlisinde ki yurddaşlarımıza Büyük Cümharreisimiz İsmet İnönü'nün selâm-ları ile iyilik dileklerini ve sayın Bapvekilimiz Refik Saydamın sevgilerini sunmak benim için de ayrı bir bahtiyarlık teşkil ediyor. Bu şerefli vazifeyi lahr ile ifa ederken, arız ülkemizin çelik ağ-larla örülmesi için Cumhuriyet hükümetleri zamanında alınan

isabetli tedbir ve teşebbüleri hürmetle kaydetmek ve bu mevzu üzerinde geçirilen merhaleleri kısaca gözönüne getirmek te yerinde bir hareket olur.

Demiryolu Siyasetimiz

Naha Vekili bundan sonra, Cumhuriyetin ilk kuruluş yıllarında 4176 kilometrelik demiryolu'nu satarken ve yabancı demiryolları Cumhuriyet hükümetince satın alınarak millete mal edilirken Büyük İsmet İnönü'nün, ihyâkâr ve azîmkâr eliyle bayhyan demiryolu siyasetinin de az bir zamanda büyük bir inkişafa mazhar olduğunu ve bugüne kadar yeniden 3191 kilometrelik demiryolu inşa edilmiş bulunduğunu anlatmıştır.

Naha Vekili nufusunun sonunda Erzurum hattının açılmasıyla Türkiye'nin bu kısmında demiryolu faaliyetine nihayet verilmiş olmayacağını, bu arada Sankamış — Kars hattının normal hale getirileceğini ve dostumar Sovyet Rusya'nın demiryolu şebekesiyle birleştirileceğini izah etmiş, Adapazarı'ndan İsmetpaşaya kadar yeni bir hat yapacağını da müjdelemiştir.

Naha Vekili, daha sonra inşa edilmekte bulunan demiryolları hakkında izahat vermiş ve sözlerini şöyle bitirmiştir:

Anız yurddeşlerim,

Eşsiz zenginlikler dolu olan güzel vatanımızın çok eski yıllardanberi umrandan geri kalmış bölgelerinde Cumhuriyet hükümetlerinin plânk çalışmaları ile muhtelif sahalarda yükselen

Demiryollarımızı Gösterir Harita

büyük eserleri Cumhuriyet devrinin 16 yıl gibi kısa bir zamanında başarmış bulunmaktadırlar.

Ancak mahiyet ve hususiyetlere nazaran her biri büyük Türk Ufusu için başlı başına umran, rahat ve saadet vasıtası olan bu güzide eserlerle tesislerin kuruluşunda demiryollarımızın aldığı önemli vazife büyük demiryol siyasetinin ısrarla tatbikinde gösterilen hassasiyetin ne kadar yerinde olduğunu tebarüz ettirmekte ve şu güneşli şahikalar altında doğan yeni Erzurum bile bu feyizli hareketin yeni bir ihtimali olarak göklerinizin önünde yükselmektedir.

Sayın vatandaşlarım,

Cumhuriyet hükümetinin başardığı diğer işlerde olduğu gibi demiryol siyasetinin tahakkukunda da şu işli vazife sahiplerinin gösterdikleri yüksek gayret millî kabiliyetlerinin bakımından da çok itibara değer. Bu itibarla Sivas — Erzurum demiryoluna ait işlerin görüldüğünde öne çıkan zorlukların yenilmesinde değerli emekleri geçen mühendis ve fen memurlarımızla taahhütlerini yerine getiren müteahhitlere ve bu hayırlı işler de çalışan diğer memur ve işçilerimize teşekkür ederim. Bundan başka bu mes'ul toplantınıza iştirak eden Büyük Millet Meclisinin sayın Vekil ve müessesilerine, kahraman ordumuzun parti, ve halkımıza günde rüküşlerini, mümtaz idare amir ve memurlarımızla bütla yurttaşları sevgi ile selamlarım.

Bu suretle sözlerime son verirken Cihan harbi sonunda Ebedî Şefimiz Atatürk'ün Türk ulusunu esaretten kurtarmaya matul hareket ve faaliyetlerine ilk merkez ve maksad olmuş olan Erzurumun çelik ağırları hükümet merkezimize bağlanmasına büyük bir önem vermiş bulunan ve yüksek varlığı ile anız yardımını dîn şimalden cenaba, bağlunde garptan şarka bağlanan demiryollarımızın büyük hâmisî Millî Şefimiz İsmet İnönü ve onun izinde yürüyen ylice Türk ulusunun büyük a'has sizlerin de minnet ve şükran duygularınıza tercüman olarak yâdederim.

Varolan büyük milletiniz ve Millî Şefimiz!

Atatürkün Eseri

Yazan : NEVZAD GÜVEN

Türk milleti, bugün ikinci dünya savaşının on altıncı yıl dönümünü de kutluyor.

Millet hayatımızdaki bu eşsiz günü; büyüklüğünü söylemenin, durmadan tekrar etmenin faydası vardır. Bunun için de yine geriye dönmek ve bakmak lazımdır.

Hiç şüphesiz yok ki, Büyük Türk Milleti uzun tarihinin muhtelif safhalarında birçok kötü günler, devreler geçirmiştir. Fakat 1919 da maruz kaldığı akıbet kötü bir gün, büyük bir felâket değil, ölümün ta kendisi idi.

Türk milleti talin, hakkında verdiği bu ölüm kararına boyun eğmiyecek kadar magrur ve asil bir millet olduğuna, insan aklından alınmayacağı kadar büyük bir kahramanlıkla yaptığı Milli mücadelesiyle isbat etti.

Tarhin, üzerine çöken ağır hâkmünü bir fîrâkûl kuvvete silkti, attı. Aurlardanberi ona [Hasta] bölen dünya, gösterdiği bu hayatiyete masceze dedi. Yalan değildi, insanlık yeri bir [Besa badelmeyt] in şahidi olmuştu.

Fakat 1923 de Türk milleti daha büyük hayret ve hayranlık verecek diğer bir mucizeye başlıyordu. 1923 de Cumhuriyet ilan edildiği zaman dünya, bunu belki basit bir rejim değişikliği olarak kabul etmişti. Halbuki çok geçmeden gördü ki, bu tarih, yepyeni bir milletin, yepyeni bir hayata doğuşuna başlangıç olmuştur.

Bugün aradan on altı sene geçmiştir. On altı sene bir milletin hayatında bir göz kırpması kadar kısa bir devredir. Bu

-göç kırması esnasında kabettiğimiz medeniyet ve inkişaf yolunun uzunluğunu anlamak için bir kere dönüp arkamıza bakmak kâfidir. Milletlerin aynası tarhtır. Biz de kendimizi görmek için bu aynaya bakmalıyız. Bugün ne kadar ileride olduğumuzu, ne kadar kuvvetli bulunduğumuzu, milletler arasında ne kadar sayılır olduğumuzu görmek için dünkü halimize bakalım. 1913'de başladığımız medeninin ne kadar sür'atle teşahür ettiğini, gerçekleştiğini anlansın.

Bu on altı yılın gürurunu, sevincini bugünkü bayramla içimizde bir kere daha tazelemiş oluyoruz. Fakat ilk defa olarak içimizde bu sevinç kadar derin bir de acı vardır: İlk defa Cumhuriyet Bayramını Atatürksüz yapıyoruz. Onun Büyük eserini tebci ettiğimiz şu günde, Onu aramızda, başımızda görmemek içimizi yakıyor. Fakat tesellimiz de acımız kadar büyüktür. Çünkü öksüz değiliz.

O kendinden sonra milletini teslim edecek en emniyetli elleri de hazırlamak suretiyle göklerini dünyaya müsterih olarak kapamıştır. Bugün, Onun yerinde bulunan insan da milletine babalık yapabileceğini ve onun yerini doldurabileceğini kısa bir zamanda isbat etmiştir. Bunun içindir ki dün, Onunla kendimizi ne kadar kuvvetli hissediyor idiysek bugünde o kadar kuvvetli, bu gün de sevdiğimiz, yaşadığımız bir Şefin etrafında o kadar bir ve birleşik hissediyoruz.

Atatürk'ün eseri, en büyük arkadaşının elinde, düşkünden daha müsteşem, yarı daha göz kamaştırıcı büyüklüklere nâmevî olarak devam ediyor.

Atatürkle bizim kadar
insanlık ta öğünsün.

Genç Cumhuriyetimiz

Yazan : VEHBI EVİNÇ

Sayın dinleyicilerim, (1)

Cumhuriyetimizin on altıncı yılını kutluyoruz. Bu münasebetle güzel bir gece geçirmeniz için Evimizin hazırladığı konser arifesinde bu milli günümüzden de kısaca bahsetmek tarihi vazifemiz sayılır.

Büyük Türk inkılabının temeli olan Cumhuriyetimizin 16 ncı mes'ut yılına kavuşmaktan doğan sevincimiz sonsuzdur. Bu mes'ut günde kalplerimizin yeni bir inanla çarptığını ve 16 yıl gibi kısa bir zamanda büyük Türk milletinin neler başarmaya kadir olduğunu gördükçe göğüslerimiz kabarıyor ve böyle bir milletin bahçiyar çocukları olduğumuzu kovanç duyuyoruz.

Türk devrimini, bütün tarih boyunca bir benzeri daha vukua gelmemiş olan eşsiz bir beşer hâdisesidir. Bu hâdisenin bu milli cidalin, milli kalkışmanın en büyük kahramanı olan Atatürk'ü bu mutlu ve sevinçli günümüzde bütün varlığımızla anımsak en kutsal ödevimizdir.

Bütün dünya milletlerinin birbirine girdiği, gayelerini ve yollarını çarptığı şu zamanda, doğu ülkelerinin meşalesi halinde parlayan Türkiye Cumhuriyeti, salk ve sükün dünyasının da en kadretli ve en şerefli bir varlığı olarak yükselmektedir.

Bu varlığı yaratan eşsiz Atatürk'ün hiç bir zaman ruhlarımızda sönmeyecek olan aziz hatırası, bizi daima zinde ve uyandı tutacak kutsal bir ateş ve milli bir sembol olacaktır. Asırlarıyla uğraşan enerjik Türk başancılığının dünyayı hay-

(1) 28/10/33 Gazeti Halkarında verilen konuşma abiyetidir.

rette bulunan güzel neticeleri önünde bir bayrak gibi dalgalanan Atatürk bize ebediyet yolunu açmıştır. Millî birliğin timsali olan İNÖNÜ başta olmak üzere 18 milyon Türk bu yolun üzerindedir. Din gibi, bugün de yorulmak bilmiyen ve her gün biraz daha hamle kabiliyeti artan bir hızla büyük eser, büyük davâ üzerinde ilerlemekteyiz .

Enerjimizi söndürmemek, daima kuvvetlendirmek ve mazinin ibret verici sahnelerini gözümüzden bir an bile silmemek için hatıraların biraz da bu mes'ud günlerin ötesindeki kara ve istisrah devrelerine intikal ettirelim:

Büyük harbin neticeleri ve bütün harp sonu vaziyetimiz hepimizce malumdur. Bütün dünya zihniyeti Türk milletine (özü) gözüyle bakıyor. Mirasını paylaşmak isteyenler Türkün mezarını bir an evvel kazıya çalışıyorlar. Fakat o ne, bir mucize mi? Ölü sandıkları Türk milleti bir arslan heybetile her zamandan daha diri, tarihin her devrinde olduğundan daha canlı bir halde karşılama dikilmişti. Düşman hayrettedir.. Cihan hayrettedir...

Bir gün savaş meydanlarından zaferi müjdeleyen Ebedî Şefin sesi bütün vatan üzerinde dalgalanıyor. Onun o zaman verdiği emir : "Ordular, ilk hedefiniz Akdenizdir, ileri ! .." işareti bugün de kalplerimizde sihri bir ışık gibi yanmakta ve biz bu ilk hedefin diğer bütün hedeflere varılacak kapıları açtığını görmekteyiz.

Millî istiklâl kavuştuktan sonra ikinci hedef; asırlardan beri Türk enerjisini költ altında kükürük hapseden ve güzel rengin vatan topraklarının verimli hayat damarlarını felce uğratan saltanat idaresini yıkarak Cumhuriyeti kurmak oldu. Bundan sonra Türk milletinin maddî, manevî hayatında birbirini takib eden inkılablar kaydedildi.

1923 yılı 29 İktisadından bugüne kadar geçen onaltı yıllık zaman, yalnız Türk inkılab tarihinin değil, beşer kalkınma tarihinin de Türk milleti şerefine, şıyayışla, en parlak zaferleri kaydettiğine şahittir.

Yirminci asrın büyük harikası olan Türk dünyasında hâkatin ilk yaradılış asıllarına mahsus bir hava vardır. Herşey yarıncıdan oluncasına değişmekte ve işlenmektedir.

Topraklarımızın bütün servet kaynaklarını, maden hazin-

lerini işletiyoruz. İktisadi sahada dünyanın birinci derecedeki devletleri arasındayız. Fabrikalarımız, baskınlarımız, demiryollarımız, kültür müesseselerimiz her yıl biraz daha çoğalmaktadır.

İstikbalî şerefle karşılaşmak için manevî kuvvetlerimizi de Cumhuriyet güneşiyle olgunlaştırdık. Türk beşliği köflü hurafe zincirlerinden kurtularak tam istiklâline kavuştu. Bütün ruhî kabiliyetlerimiz, duygularımız yeni hayal ve ahlak prensiplerine göre kültürle işlendi ve işleniyor.

Türk vatanında şimdi "Hepimiz, birimiz; birimiz, hepimiz için, parolası hummalı bir faaliyet türküsü halinde dudaklardadır. Daima iyiye, güzele, doğruya giden ıyıklı bir yolun yolcularıyız. Büyük vatan parçası üzerinde kurduğumuz medeniyet eserlerini her gün biraz daha çoğaltacağız.

Türkiye devleti, vatan sınırlarını birer çelik kale halinde bekleyen feragat ve iman timsali şanlı ordusu ile, hükümetin iç ve dış siyasetinde yarattığı emniyet ve güvenle dünyanın en hatırı sayılır, sözü geçer bir devleti olmuştur. Devletin bu şerefli mevki istikbalde daha fazla artacaktır.

Cumhuriyet inkılâbının hepimizin her zaman gökle gördüğümüz, kafamızla değerlerini idrak ettiğimiz büyük realitelerini bu kısa konuşmamızda söze canlandırmak şöyle dursun sadece saymakla bitirmeye bile imkân yoktur.

Cumhuriyetimiz 16 yılda ancak gençlik çağına girmiştir. Asıl bundan sonra kemalini gösterecek ve ihtiyarlamak bilmiyen bilâkis gittikçe gençleşen bir enerjile Türk gücünden kuvvet alarak istikbale akıp gidecektir. Bu sırta rejimî Türk gençliğine emanet eden büyük Atanın ruhu müsterih olsun.

Başımızın, beşliğimizin tacı İnönüye Tanrı uzun ömürler versin..

Vehbi Evinç

**Dağılan çöker. Daima bir,
daima toplu.**

İNÖNÜ

Doğdun yeni bir leccin üstüne güneş gibi,
Mağrur dağlarda uçan kartallara eş gibi.

Parlak ışıklar gibi saçsın nurlarından,
Yeni zaferlerin var daha yakın yarından.

Kudretli hamlelerin hayranla dolu senin,
En muazzam devrinin çelikten kolu, senin.

Söyle ümit bakışım; gönül yakan İNÖNÜ.
Türke en büyük kuvvet.. diye bakan İNÖNÜ

Hazır: daima hazır, sisirinde, etinde
Ökünde, savaşımda, parmak işaretinde.

Sana onsekiz milyon, tek kalp gibi vuruyor.
İmanla, cesaretle huzurunda duruyor.

Medeniyet, yükseliş yıldızından doğar,
Zaferlerin perisi ve kırmızı sende doğar.

Yüksel; seni burçlarda bir daha görsün tarih.
Defnedes, ibrişimden bir şeref örsün Tarih.

Alkışlasalar Seni Okyanusdan Atlasa,
Daha azdır küreden gök yüzüne atlasa.

Yer yüzünün en büyük Başkansı ne mutlu,
Ulusun Sana kutlu, Sen ulusuna kutlu.

Bugün yeni bir hızın büyük galipleriyiz,
Dünyaya rehber olan kahraman Türk eriyiz.

Söyle: .. Ümit bakışım gönül yakan İNÖNÜ.
Türke en büyük kuvvet: .. Deye bakan İNÖNÜ.

Parlak ışıklar gibi saçsın nurlarından,
Yeni zaferlerin var daha yakın yarından.

Necmettin Ersoy

Onaltıncı Yıl

Millî Şairimiz İsmail İnönü'ne

Anamızdan hür doğduk, bir esir olamazdık
Kendi fermanının iradesiyle yarıdık.
Yurdumuzun üstünde sancak dalgalanmalı,
Solmamalı sancığın kâşını gibi, ah.
Bu toprağın zerresi avuç avuç kâşımız
Milletin sinesinden, içinden başkâşımız.
On altı sene evvel, kurtarılan asil yurd!
Kucaklamış en derin aşkla seni nesil, yurd!
Temelin iradeden, sırların kızi kandır.
Gençliğin tek emeli, kurtardığın vatandır;
Her azimli adıyla başbuğumuz yüceltir.
Memleketi, ırfanı tutan demirden eldir.
Üstünde nurlu, geniş, çok parlak gökler açıktır.
Ey milletin öz oğlu yerindir göklere çık!
Dağın bulutları Cumhuriyet güneşi
Başımızda (Ata) nın kuvvetli asil Eyi

Kenan Yalvaç

Köroğlunun Gürcüstan Seferi

Yazan : A. R. Yalman Yalçın

Amanos dağlarının Karlıgeçitle ayrılan cenubundaki Kaypak nahiyesinin Karayığıtlı köyünden Haneli Aynalı ile aynı köyden Mehmet Avcı adında 18 yaşını geçmiyen iki genç ile Karlıgeçitin şimali parkisinde Dürüci adını alan Haruniyeden 54 yaşlı Kır İsmailin Adana Halkevinde yaşadılan "Çukurova Halk şairleri, gecesinde hikâye ettikleri bu kahramanlık destanını mümkün olduğu kadar aynen zabtederek okuyucularına sunuyorum:

Kır İsmail Köroğlunun Gürcüstan seferine şu hikâye ile başlar :

"Köroğlu Çambelin [*] soğuk pınarı başında gözlerini dağların tepelerine dikmiş dinleniyordu. Uzaktan yanına yigit arkadaşlarından Demirci oğlu, Ayvar, Delihoylu geliyordardı. Köroğlu bakalım bunda ne iş var dedi ve buyur etti. Şora [**] ilk önce Köroğlunun karısının kardeşi (Kayısı) Delihoylu başladı:

Üslü yigit! (Biz kan yalaştık, taşa tükürdük, and içtik, karlaş olduk. Ayvar kardaş, Demirci oğlu kardaş, bir de ben üç kız kardaş birer şahkızı alıp evlenmek dilyorum.) dedi.

Köroğlu oturduğu yerde irkildi, başını yere eğdi, düşünmeğe başladı. Kaşlarını çatı, gözlerini açtı, Mahmut Bezirgânı çağırırdedi. Ormanın içinde Mahmut Bezirgân diye ünlendi. Uzaktan Bezirgân göründü. Köroğlu buna da buyur etti. Mahmut oturduktan sonra Köroğlu:

— Bazirgân.. Bizim yigitler ana baba bir üç kız kardaş şah kızı istiyorlar, kan yalamışlar, taşa tükürmüşler, kardaş olmuşlar. Bu neşkil (ne şekil) iş bunu nereden bulacağız. ? Bazirgân :

— Biz bu kızları Gürcüstanda buluruz, Gürcü şahının (Gülbahar, Gülyesemen, Gülcubuk) adlı ana baba bir üç kız var. Buyruk et alıp gelelim.

[*] Kaypak ile Yarpuz arasında bu sırada bir neşkil varmış ve adını Gavandap Çambeli deniriz.

[**] Şor : Kavayma demektir.

Ertesi gün asker arasında büyük bir sevinçle hazırlık başlıyor. Köroğlu bütün askerlerini evertmek için Gürcistana sefer edecek. Ordusunun soğan melerine varncıya kadar atlarına binüp sefer alarına toplanmışlar. Köroğlu çok çetin olan bu sefere az fakat öz yiğit askerlerin gitmesini tasarlamış askere :

— Bire asker: Nereye gidiyorsunuz demiş fakat söz kâr etmiyeceğini anlıyarak bunlar sözden bilmez sanımı verin demiş askere şöyle bir türkü okunmuş.

Bu türküyü Kır İsmail çalarak okurken Mehmet Avcı ve Hanefi Aynalı kendi bildiklerini de ilâve etmişlerdir.

Seferim var gürcistana
Candan serden geçen binsin
Kötüler binmesin ata
Alkanların saçın binsin

Karayiğitli gençler müsaade ile söze karıştılar :

"Eledimiz biz bu türküde son beyin (Bağlamasına) gel-sin deriz., dediler, Kır İsmail de gülererek (istersek binsin, gelsin) de deriz dedi ve türküsüne devam etti :

Yedigimiz düşman canı
İçtigimiz Süleyman
Kır at köpüğünden kanı
Dolu dolu içen binsin

Mehmet avcı "Bu parçayı biz Karayiğitlide böyle okuruz. diye kutayı tashihe başladı :

Yedigimiz süleyman
İçtigimiz düşman canı
Kılıç kabzasından kanı
Perçe vurup saçın gelsin

İhtiyar Kır İsmail Bu parçayı da tasdik ederek devamla:

İdim meydana (?) düştüme
Kalkanım çekdim yattıme
Melez (**) göynegün özüm
Eli ile biçen gelsin

Bu defa Karayiğitli Hanefi Aynalı: "Böyle bu beyitler şöyle okunur., diye başladı.

Kalkanım aldım başıma
Bakmam çığına aınna

(*) Başındaki meydan (Meydanophos) ismi. (**) Melez kalın çamaktır.

Kısel gümleğin bittise
Eli ile' bîçen gelsin

Kur İsmail gençlerin ilâvelerine sevinerek türküsüne şöyle
ce nihayet verdi :

Köroğlunun Harab [1] kimi
At üstünde abrap (Akrep) kimi
Adam kama yarap kimi
Kadahanan için bîsin

Diyerek: Sazın kucagına indirdi ve hikâyesine devamla:

"Askere korku düştü, beceriksizler bahaneler uydurmaya
başladı, kimi üzengisinin kaybolduğunu, kimi atının cıvavında
yara olduğunu, kimi hastalığa saygırdı. Ve ortada beş yüz
koçyığıttan başka kimse kalmadı.

Yığıtlar atlarına binmişler, güslerini terkilerine asmışlar,
yaln kılıç, yatağan yola düşecekleri demde geride kalan asker-
ler talanlanarak Köroğlunun ayağına düşerek (Biz burada sensiz
ne yaparız aç kahr, susuz öürüz. Bize bir baş ver de öyle
tekle) derler.

Köroğlu bu beceriksiz çocuklara bir dert olmak için on-
lara kendi karnı "Benli Düseyi, baş eder. Ve Gürcistandan
geri gelinceye kadar bu askerlerin iyi bakılmasını tenbâhler.

Burada Kur İsmailin geride kalan askerin âdeta bir gün-
lük işe listesi yerine kalm olan şu türküyü Köroğlunun gider
ayak geri kalanlara okuduğunu ilâve etti:

Kapana da deli gönlü hapana (?)
Belki kar ener de yıllar kapana
Beş yıla koyun umurladım çobana
Yedir kasap başı; ben geleneğe (?)

Bisip atlara da gitmen pazara
Takar hamaylımsı; değmen nazara (?)
Altmış okka piriñç kos küçük kazana
Yedir açtı başı; ben geleneğe

Tokat kevreminlen (?) aldım bakarı
İçitmes yokulları fakarı
Tuna seli gibi boza, rakıya
İçir meyhaneci; ben geleneğe

—Geviz tövme sayfa—

(1) Geleneğe katar. (2) İlahın mahiyetinde şüphelidir. (3) Kezvan.

Adanada Mezar Taşları

Yazan : Taha Toros

Halkiyat ve asarı atıkaya ehemmiyet veren milletlerde bir araştırma mevzuu da mezar kitabeleridir.

Türkün dirisi kadar ölüsüne de saygı gösteren bir millet öbağuna herkes bilir.

O ölümler ki bizim gibi yapıyarak meçhul bir cihana göçen fanilerdir! Biz bu faniler için sonsuz bir meçhullüğün, nihayeti olmayan felseli bir muhakemenin dayanağı yegâne mesnet olarak mezarı tanıyoruz!

Mezar karşısında kafa taşımazda çıkan şimşegi, hayatın tabii ve zaruri bir neticesi olarak telâkki ediyyoruz.

“ ”

İlk mezarların çeşitlerini ve şekillerini bu dar sahâlelerde sayıp dökmeğe vaktimiz yoktur.

Denize işle sarkıtılarak haklara peşkeş çekilen kurunvusta âdetleri, ateşte kül yapıp şişelere doldurduktan sonra tavana asılan adete ve kemik zerrelere; ne kargalara hediye edilen cesetler, ne de asurlarca kabirlerini muhafaza eden Mısır Mumyaları bu mevzuda bizi âlâkadar etmez.

Ölmeden evvel mezar taşını yazdıranların, hayatta muadilâna ermeden, baharına doymadan gözlerini kapatanların alını dayınmak onların hislerini bilmek şüphesiz ki iztirâph bir mevzudur.

Ötünün arkasından bizde yegâne yaşayan ne dir? Nihayet gözlerimizi ulatan bir kaç hatıra ve bir de sağ kalanın himmet etmişse onun mezar taşına hâk edilen bir kaç satır değil mi?

Bu satırların dilini hâleti ruhiyesini tahlil edecek olursak aşağı yukarı hepsinde yeknesak ve inliyen bir ahenk buluruz :

Yalca! senden istediğim bir Fatihadır.

Buğün bana ise yarın sanadır!

Diyen merhum şairden, selsaletle öldüğünü ısrarla başının üzerine konulacak taşa kanınması vasiyet eyliyen mütefekkirce kadar karanlıklar ve mistik hislerle dolu olan bu haleti ruhiye gūphesiz ki felsefi olduğu kadar folklorun da sahasına girmektedir.

Biz burada bugünden ziyade düşün mezar taşlarından bahsedeceğiz. Ve yazımıza Adanada eski mezar taşlarında yaptığımız garip tekiikleri vakit buldukça mevzu olarak alacağız.

Bunun için de evvelâ "Ulucami" mezarlığındaki mezar taşlarından başlayacağız.

Zira Adananın en eski ve okunaklı mezar taşlarını dar duvarları arasında sıkıştıran yegâne mezarlık budur.

Yedisinden yetmişine kadar ölen "Eğral" ailelerinin yalnız bu mezarlığa konulduğunu ve âdeta bu cami mezarlığının muayyen bir rümzeğe tahsis edilmiş bulunduğunu ilk bakışta sezmeğe mümkündür.

Ulu cami mezarlığı epesince harapdır. Bazı mezar taşları güçükle okunmaktadır.

Bir çok taşlar parçalanmış ve devrilmiştir. Diğerleri de mezarlar arasında delişmeye mani olacak kadar boldur.

Bu mezarlığa üç türlü ölü konmuştur:

1 — Başta Adanada ölen Valiler olmak üzere bircümle memurlar.

2 — Ramazanoglu ailesine mensup kimseler.

3 — Diğer eğral ve hocalar.

Ramazanogulları devrinin ölüleri cami itissalindeki odadadır. Yanları araçlardır. Asıl avlu mezarlığı tel'ike değer.

Hicri 1164 yılında Adanada ölen Ahmet Paşa, 1244 de ölen Sadresbak Salih Paşa, Adana valisi iken burada vefat eden Ahmet Paşa ve meşhur şair Ziya Paşanın, daha birçok büyüklerin mezarları buradadır.

Bu mezarlıktaki taşları okurken yaşlıyanların başlarından koparak toprağa yatırılan insan oğlunun ardından nasıl acı hisler duyulduğunu siz de derin bir yeisle hissadebilirsiniz?

Birçok mezar taşlarında da elbette tarih düşürülmüştür. Eski camilerin, çeşmelerin hamamların, hanlarının, evlerin, mezar-

ların üzerine bu tarzda mısralar sıralamak divan edebiyatının Türk an'anesine soktuğu bir zekâ ve hesap oyunudur.

Bu zekklî oyundan Adana şairleri de hiç bir zaman mahrum kalmak istememişlerdir.

Gulamsı hazretî Ahmet Paşanın
Şebab iken bakaya oldu talip
İçip camo evelden bir piyale
Hayatına mematı oldu galip
Vefatın gâp eden hayf etti anma
Çenaa içre bulur elbet meratip
Dedi Nuri festine tarihi cevher
Bakaya kıldı azm eyvah Rağıp

1251

Kelebe Nuri

Bu "Nuri," bir asır evvel Adananın meşhur bir şairiydi. tetkik ettiğimiz bir çok mezar taşlarında tarihleri bulunduğu gibi Misiste Murad Rabî devrinde yapılan Kervansarayın bundan yüz sene evvel tamir edilmesi münasebetiyle de Kervansaray kapısında manzum bir kitabesi mevcuttur.

(Ulucami) de bir asır evvelki tarihlerde tesadüf edilen mezar kitabelerinin bazı mısralarına kısaca göz geçirdelim:

Gelip uçler dediler ah ederek tarihia
Naili daribeka oldu Aliye Hanım

1241

Sordular kindir acep bu mehlıkayı mahip
Cevheri tarihi Rifat Beyden bir nadir düşer
Kalca zade Mir Osman gitti dünyadan hemin

1261

Hasan Paşa oğullarından Ali Nurinin kabir taşından :

Edip rihlet Hacı İshak efendi zade Nuri
. oldu hayf ki az bulunur böyle bir merd
Latif zat idi hoş sohbet eder alemlî şat
Nezakette dihanından çıkan dürtü zafercet
Yeğen zade dedi tarihini etti
Bihıştabat Ali Nuri Efendi başbucet

1250

Bu kitabeyi yazan şair "Yeğen zade," dir? Bunun Adana-
da mevcut "Yeğen Ağa zadeler," ailesine mensup olmadığ

bilmünasebe söylüyeyim. Zira Yeğenaga zâdelerin aşk Ana-
murdan gelme olup bu mezar kitabesinin yazılmasından daha
sonraya tesadûf eder.

Bu Yeğen zâde Hasan Paşa adesinin yeğenlerinden olsa
gerektir. Mezar kitabelerinde tercümei halleri nazmen anlatılan
Defterdarlar ve Kaymakamlar da vardır.

Beldesi Tarususta Kaymakam idi o zat
Kıldı mevasım Ali bey aşiyânı cennete

1294

Adana defterdan öken 1299 da ölen Konyalı Mustafa be-
yin mezarında:

Oku bir fatiha ibretle nazır kıl hale
Akil el fehm ede gör alemi kim olıya hasbi
Çıktı cevher gibi bir tarhi zengin Rasih
Gülşen Eşref Cennet ola kabri çelebî

1299

Genç yaşta ölen bir kuzun annesi ağundan mezarına
yazılan manzume :

Ah Minelmevî

Olsun nu kara topraklar bana âlem siyah
Genç öken attı kara topraklara devran seni
Bî nişan oldun fakat dâiden bayalın gitmiyör
Güâlerin görmek ümîdiyle arar e'ân seni
Görmiyör senin bu vîrâncıyı asla göâim
Ah görsem bir daha ey münîsi vîrdân seni

Tarususta Kâmil Paşanın iftirasına kurban giderek Adana
hapishanesinde ölen meşhur Er Zekeriya mezar taşından
iki satır:

Kasım değradılar ekmeği ekli Tarus
Bulbul uçtu kafesten âbide peni fanus!

Taha Toros

Gülek Yaylasında Yaz

(Ovarda meşreyle boyduk güleklî yazı
ve güleklî karpuzlarda meşkur Gülek beğeni)

Yazan: Gengiz Turhan

Adnanada yazın çok sıcak geçtiğini söylerler. Ben henüz böyle bir yazın içinde bulunmadım. Bulunmağa da niyetim yok gibi. Kafamı biraz olsun dinlendirmek, kendimi soğuk bir su banyo, serin ve sal dağ rüzgârları içerisinde, yemyeşil ağaçlar altına atmak ve bu vesile ile de yurdumu içinden tanımak istiyorum..

İşte içimden duyduğum bu ihtiyaçlar beni bu yıl Tarsusun Gülek yaylasına çekip götürdü. Burası hakikaten yazın yaylanacak bir yer. Et tepesi tabir edilen yüksekçe bir kısmı Çamalan nahiyesine bağlı Panzuncukuru ve Tekirkozlu adlarındaki iki muhtarlıkla idare edilmektedir. Benim bulunduğum yer Ettepesinin tam hizasında Peskenek denilen en havadar bir yer..

Buraya varak daha henüz dört beş gün oluyor. Oturup da kalmak istemiyorum. Her halde görülecek yerlerini ziyaret etmeden dönmek niyetinde değilim. İlk görmek istediğim yer güpümsüz bir kaç gün önce otomobille içinden geçtiğim dar bir geçit olan Gülekboğazıdır. Bu tarihi yerin bir de kuşbakış manzarasına görmek istiyorum. Çok sevdiğim ve evinde misafir kaldığım mesallim arkadaşım Kemal Toros beni buraya götürmek ve gezdirmek üzere kılavuzluk yapacak. Öğleden sonra evden çıktık. Gülek kalesine giden yokuş yoluna tuttuk. Sarı buğday tarlaları, yeşil çam ağaçları arasında her dakika bir irtifa kazanıyoruz.

İlk molayı Tarsus Halk Partisi Başkanı Sayın Bay Ziya Uygur'un Tapdıbi mevkiindeki yayla evinde verdik. Bay Ziya Uygur oldukça yaşlı olmasına rağmen dalma avcılığı bir spor edindiğinden dinç görünüyor. Burada bir iki saat kadar vakit geçirdikten sonra bu muhterem zatın müsaadelerini alarak ora-

Götek Boğazı

rim kararıyor, başım dönüyor; böyle bir yarıdan aşağı bakmak hem güzel hem de korkunç. Kartalların bile güç çabı'dığı, güç kanad çırpabildiği bir yer..

Biraz da dağların seslerini duymak istiyorum, bu maksatla kocaman bir taş uçurumdan aşağı bıraktık. Şimdi dağdan dağa çarpan yankıları dinliyor ve bu seslerden ürkererek kayalıklardan kalkan kartallar seyrediyoruz..

Biraz sonra buradan da kalktık. Tam Götek boğazına hâkim bir yere oturduk. İşte boğazın haşmetini buradan seyretemeli.. Bir iki gün önce otomobile bu boğazdan geçerken başımı kaldırıp kaplan derü sarp kayaları seyre dalduğım zaman sanki onlar bizzat kartal azametiyile başımızın üstünden bize ba-

dan ayrıldık.

Boğazın ve Torosların haşmetli manzaraları bizi her an sabırsızlıkla kendilerine çekmek istiyor. Vakit kaybetmedik dik yamaçlara tırmanıyoruz. Solunmamak ve yorulmamak imkân haricinde. Burada Torosun bu dik duvarları üzerinde gezinmek gençliğim-bile harcı değül.. Göğe doğru tırmanan yokuşu zor belâ çıkıyoruz. Artık kalem üzerine şöyle böyle varmaktayız.. Arkadaşım beni Şahinlik adı verilen ve derin uçurumu bulunan bir yere götürdü. Bir kaya üzerinde oturduk. Yol boğazın içinden beyaz uzun bir Boğa yılanı gibi yere kasılarak uzanmış.. aşağılara bakmaktan korkuyorum, göle-

kıyolardı. Şimdi o kayalara ve o dik dağa bir tiner kartal gözüyle bakıyoruz. Fakat kanatsız, pençesiz, gökleri tethelemiyen birer kartal gözüyle.

Boğazın daha ilerisinde sağı soldu İbrahim Paşa tabiieleri görünüyor. Mısırda hüküm süren Kavalah Mehmet Ali isyanı zamanında İbrahim Paşa İstanbulu tehdit etmeğe başlamıştı. Fakat Avrupanın müdahalesi üzerine Paşa geri çekilmiş ve işte buraya tahkim etmişti.

Sağa Adanaya ve Tarsusa doğru bakıyorum: Büyük le-kenderin tâ Hindistana kadar uzanan mızaffer ordusunun bu boğazdan azametli geçişini görüyor gibiyim..

Sola ve şimale bakıyorum: Met muharebeleri zamanında Avrupaya doğru ilerleyen Daryûs ve Haçlı ordularının yine bu boğazda uğultulu geçişlerini görüyorum..

Aklıma sığmayan birşey var: O koskoca ordular bu dar boğazdan nasıl geçtiler? Dağlar burada nasıl kavuşmadı? Türk çelik iradesini kullanarak dağ kadar büyük bir demir kapıyı eskilerin Kilikya dedikleri bu dar geçide nasıl kapamadı?

Arada sırada bir çobanın karşı dağdan akseden sesleri beni bu düşüncelerden ayırıyor. Böyle bir yerde çoban sesi de dağların bu güzel yerin şürini tamamlıyor. Ne yazık ki şimdi dört yanımız bulutlar sardı sel suyu gibi bulansık. Bulutlar sessiz birer peri gibi vücudumuza serin yumuşaklığına dokundurarak geçiyorlar. Asıl seyredeceğimiz manzara şimdi bulutlar içinde. Ne güneş, ne gök, ne de demin seyrine doyamadığımız çamlı ardışık dağlar. Şimdi bizim bir körden hiç de farkımız yok. ters talim burada da kendini gösteriyor. Artık beklemek beyhude çünkü muannit arda arası gelmiyen bulut dumanları boyuna boğazdan şimale doğru akıyor.

Bu manzara bana Fikretin "Sis, manzumesini habriştih: Evet,

Bir zulmeti beyza ki peyşey müteşâyit i.

Fakat burada bulutlara da kızmağa hiç hakkım yok. Kimbilir, Orta Anadoluda bulutlardan bir damla su bekliyen kaç sazamsız ağaç, kaç boynu bükük ot ve kaç boynsuz bükük çiçek var?

Türkmenler havası - Kesikkerem VE K u k u k

Yazan: Vehbi Evinç

Yaz aylarında köylere çekilip temiz ve serin kır havasını almak, dünyanın güzelliklerinden biraz uzak kalarak avılda yaşamak her sene tatilde tercih ettiğim bir yaşama tarzıdır.

Bu sene Balıkesir'in Susurluk ve İzmir'in Bergama bölgesinde kaldığım müddet içinde geçirdiğim tatlı günler, bana aynı zamanda, birçok Folklor materyali kazandırmış oldu.

Mahalli tetkikleri yine o mahallin Halkevi dergisinde neşretmeyi layihâ bulduğundan bu yazıların bir kısmını ora mecmualarına göndermeyi düşünüyorum.

Görüşlerin bu nüshasında Susurluk'un Kara köyünden Topal İbrahim'in Türkmenler havası — Kesikkerem diye söylediğini ve Sultançayırda Molla Mahmuddan dinlediğini *Kukuk, u nakledeceğim:

Türkmenler havası — Kesik Kerem

Şu karşıdan gelir eli develi
Devesinin boynu yeşil çahalı
Karşınıza oturmuş üç güzel göynü havalı
Hangisinden ayrayın öksüz göynümsü
Şu karşıdan gelir deve kışığı (*)
Beline sokunmuş hançer bışığı
Bırıp ısrı altınla yayla çıçığı
Su görtmeş yayla ne güzel yayla
Geç güzel karşına gityntümsü eyle
Sevdam kale ise mahşere böyle
Ne sen beni unut ne de ben seni

(*) Deve yavrusu

Şu karıdan gelir güzel ağız (*)
Güzel vasakların yağla pınarı
Tarımsız süflüleri vermiş timarı
Gerdan altında senzen pınarı
Dayasam ağzımı kandırmaz beni

Koca yıldıza dıgdu çıktı yüceden
Savka vardı pencereden bacedan
Uykusuz mu kahla dıskı geçeden
Uyan dilber yine ben geldim.

Kadir mevlam yumurtadan tüeldir
Kanaal verir gök yüzünde yürürler
Zalim garbet yüreğini arılır
Zalim garbet ellerinden elenir

Telli turnam gök yüzünden sünlür
İnce gül avalara dıdırir
Kelleler kesilir kervan bozular
Düst aklar düşman güler kul aklar

Kudretten a sevdiğim saçın esende saz gibi
Kullar ağramasın derde biz gibi
Ülklerden ayrılmış üç yıldız gibi
Yarsız kara yerde çürüyeyim mi

Kudretten a sevdiğim esende saçın sıradan tolden
Ayrılık çekelim ne gelir elden
Çevresini inşudun bir vakit buldu
Evevki konuşduğum yar degilisin

Uanusun yakışsın sürekte
İnelü inelü yarem vander yürekte
En küçük kardeşim Tersanede kürekte
Ne ayıdınmaz şu dağların dumanı

İysin sevdiğim ellerden iyi
Daha küçüklekte az daha bityn
Ak gerdan altında peşkurma beni
Sandım karnı tuttur kaa saçlımsı

(*) Ağızlık. Tan yerinin ağzının gibi.

Ben giderim ben arkama bakarım
Gülelerinden kash yaşlar dökerim
Hem gurbetlik hem hasretlik çekerim
Zalim gurbet ellerinden el'aman

K U K U K

Behey kukuk ne derdli ötersin
Derdime derdler katarım
Yana gelir kışın gidersen
Mekânın kâsdadır koğuk

Öttüğün yerleri doldurursun
Beni gafflete daldırursun
Sen de aklı aldırursun
Yana yana öten kukuk

Derdli olan seni sesler
Ne acib edersin yesler
Safi sıfatlar yürek besler
Sana ne oldu kukuk

Çıkar yükseğe yere konarsın
Dertlilerin bağrına delersin
Sen de tahtından inersin
Bu dünyaya fasidir kukuk

Cümle kuşlardan ulusun
Mevlana ismin okursun
Ne yatarsın ne uyursun
Dağların şenliği Kukuk

Yağmur yağar sular akar
Cümle mahlikk sana bakar
Dertlilerin bağrın yakar
Yana yana öter kukuk

Geldiğini kimse bilmez
Gittiğini kimse görmez
Hiç sırtını bilen olmaz
Mekânın kânda kukuk

Mum ve Meş'ale

Mumun mütevazi boyu, sönük ışığı meş'alenin parlaklığı ve göz alıcılığı yanında güneşin karşısında mehtap kadar sakin kalıyor.

Davasız ve iddiasız mum, bütün sönüklüğüyle, herhangi bir insana çok benzer. İçinde coşmak ve hâdisatı değiştirmek hissi kaynamaz, o daima mütevekkil ve sabırlıdır. Her kuvvetli onu istediği gibi kalıba sokar, o her zaman için her şeyi kabule hazır, kendi iradesini başkalarının arzularına bağlanırlarına sadece kabul eder ve basit bir şekilde etrafı aydınlatır.

Meş'alenin ıhtilâlcılığı, yol göstericiliği meş'ardur. O yapmak ve yükselmek iradesinin bir sembolüdür. Hemen daima bir kitleye ve her zaman da koca bir ulusa önderlik eder. Zulmetin amansız düşmanıdır. Hakikatı bütün güzelliğiyle aydınlatır; bütün ruhlara ışığı salar. Haksızlıklara olan kinini sakıyamaz coşar, parıldar ve hakikatı göstermek için bütün varlığıyla son defa gözleri kamaştırarak kendini feda eder. Meş'alede mumun tevekkülünden eser yoktur. O ancak yükseklerde taınabilir. Hiç bir zaman boyun eğmez ve beğenmediği kalıba girmez. Meş'ale olgun bir kafaya ne kadar benzer, onun yanında mum, üzüm yanında kuruş kadar tatsız ve manâsızdır. İçinde meş'alenin coşkunluğunu duymayanlar iradelerini bir mum gibi başkalarına teslim etmeğe mecbur olacaklarına emîn olmalıdırlar.

Adana: 11/10/917

Dr. Enver Çavuşoğlu

Mevlanın emrini biliyorsun

Ağaçlarda bağırarsın

Vaktin gelince ötersin

Derdine derdiler katarsın

.....

Sefa geldin derdli kukuk

.....

.....

Vahbi Evinç

Bizde Tiyatro Mefhumu

Yazan: ZIYA İLHAN

Bizde tiyatro mefhumunun ne garip tecellileri var: Anadolu'nun bir çok yerlerinde halk tabakası hattâ yarı münevverlerini bile tiyatroyu başka türlü tasavvur ve telâkki ederler. Oular için tiyatro bir saz heyetinin kırık bir ud ve telli kopmuş bir kemane ile bir iki çalka çalması ve yarı çıplak bir kadını sahneden yapılmış bir sahnede ferdî ferdî dönerek gök almaz ve nihayet kendilerine artist şubûl veren bir iki çalkabazın taallat kabilinden ve çoğu müstehcen bir kaç tekerleme sıvımasıdır.

Halk tabakası, tiyatro mefhumu hakkında beslediği bu telâkkide pek haklı değildir. Yıllardanberi kaza hattâ vâkıyet merkezlerinde bile görgeldiğimizi hep bu tip gruplardır. Bunları tiyatro namı altında inandırmıyacak derecede çirkin hareketler yaptıkları görülmekte ve işitilmektedir. Yine bu sebebledir ki, annalar, babalar oğullarını ve kızlarını (Tiyatrocu mu olacakmış) diye takdir ve hafif hareketlerini bu emale ile takib etmektedirler. Mutemadi seyahatta bulunan bu gruplarla az çok alışkadar olanların hayret kelimesiyle ifade olunamayacak vak'alarla karşılaşmaması imkân haricindedir. Bu tiyatro heyetlerinde bilseniz ne kuvvetli artistler ne dâhilîler (!) vardır. Kendi üadelerince bunların her biri san'at ve san'atda parıldayan birer yıldız olmaları lâzımgelirken kader ve talih göstermez yarıya ile bu vadiye sürüklenmişlerdir.

Bunlar içinde insanı tiksindiren ruh çöküşüleri ve ağılaşacak kadar güllüncüleri vardır. Hattâ işlerinde yuları kuzurmadan ve bir lâhza tereddüd etmeden büyük ve taşınmış mahariyetleri kırıyattlarını benimsemeyenler de mevcut bulunmaktadır. Bu satırları yazan bile Adana kazalarının birinde sadece bir köş mevzisinde Celâl Sahir, Halid Fahri, Reşad Nuri, Mahmut Yaşarı ve Hakkı Süha ile tanışmak mahariyetine erişmiş bir bahtiyardır. Bu isimleri benimseyen ve hücre yurd

köşelerinde mağrur bir eda ile mesiyetlerini mühalafah bir lisanla anlatmaya kalkışan bu zavallılar Beyaz Gölçeler şairi-
nin kura toprağı yanında ebedî uykusunda; baykuş ve sünen
kandiller şairinin Galatasaray lisesinin edebiyat öğretmenli-
ğinde; Taş parçası müellifinin ocamanlar maarif rekâleti
umumi müfettişliğinde bulunduğundan ve Sürtük muharririnin
da eski bir hikâyesini yeni diye kabul ettirmek için eski Ba-
bülî yakınında kapı kapı dolaştığından bile haberdar değiller-
dir. Hele tiyatro ile hiç alakası olmayan değerli muharrir ve
edebiyat öğretmeni Hakkı Saba bu satırları yazanın hocası
almıyaydı, iddiasının isbat için sanatlerce konferansı veren ve
suffus kâğıdındaki Hakkı Saba ibaresini göstermek meraketin-
de bulunan meşhur artistin Hakkı Saba olduğuna inanmış bu-
lanacaktı. Artist² namı altında dolaşan bu küstahlar sadece
bazı meşhur³ muharrir ve şairlerimizin isimlerine tesahup etme-
leriyle kabalardı günahları⁴ belki de affedilir bir mahiyet alı-
rdı. Fakat⁵ bu ⁶ namlar ⁷ edebî eserlerimizi de tahrip etmeğe
cür'etinde bulunmaktadırlar. Hele⁸ güzel Türkçemiz bunların
ağızlarıyla mahalle çocuklarının taşlarıyla kafası güzü yarılmaş
yetim bir çocuk gibi zavallı bir hale gelmektedir.

Güzel sanatların birde en ileri gitmiş şubelerinden biri
de tiyatro olmasına rağmen⁹ en fazla şüstitimal¹⁰ edilerek mehûl
elleride istihlal kazanan da yine tiyatro olmuştur. Buna da ye-
ğâne saik hiç bir kontrole tâbi olmayan ve tiyatro namı altında
dolaşan bu gibi heyetlerdir. Gerçi bunlardan¹¹ hatırlarımız¹² eli-
de matbuat umum müdürlüğünde resmî¹³ mübürüyle¹⁴ tasdikli pî-
yesler de vardır. Fakat esbütamında¹⁵ edebî¹⁶ kültürün mahsef
istenildiği ve lâzımgeldiği kadar inkişaf¹⁷ etmemiş¹⁸ olması yurtden-
dendir ki, bu cür'etkârlar resmî makamlara da işgal ederek
edebî eserlerin perdesi¹⁹ arkasında²⁰ en²¹ igresç²² cümlelerde tuluat
yapıp yapmaktadırlar. Bu suretle hem edebî eserlere, hem de
halkımızın zevkine saldırılar yapılmakta ve dialiyenlerin ru-
hunda gayri şairi olarak tiyatro dışı mahşığı yaratılmaktadır.
Halbuki tiyatro ağlatırken de güldürürken de düşündürürken ve
bize kültür vererek bir çok hakikatleri öğretür bir mektep
olması lâzımgelmektedir.

Geniş halk tabakasına tiyatro mefhumunu tam manâ-
sıyla anlatmak ve san'ata susansız Anadolu münevverlerini

sanat ve kültür ziyafeti vermekle mükellef bulunan ve devlet hazinesinden geniş miktarda yardım gören ve yetmiş sanat müessesemiz olan İstanbul Şehir Tiyatrosu bile Anadolu turne lerinde kendüsinden beklenilen eserleri vermemektedir. Bu kıymetli sanatçılar her nedense Anadolu sahnelerinde daha itibarlı ve rollerini daha az benimsemiş vaziyette görmektedirler. San'ata hizmetten ziyade para kazanmak gayesini istibdaf eden bu turnelerde repertuvarları maheset vadivillerle hafif komediler doldurmaktadır. Bu eserlerin biricik mevzuları birbirisine hiyanet eden ve birbirisini aldatan karı kocaların hareketleridir. Halbuki dünyayı hayrette burakan inkilâplar yaratmış ve hay dündüncü bir sür'atle ilerlemekte bulunmuş içtimai bir varlığa. Hayatımızda ne renkli mevzular, ruhlarımızda ne derin ve enjin küşeler var. Ne yazık ki bu taraflara başımızı bile çevirmiyerek ve garbin en kötü eserlerini adapte ederek hayatımıza uydurmaya çalışıyor ve sahnemize koyuyoruz. Bu adapte eserlerin çağında ne sanat ne de terbiyevî bir gaye bulunmaktadır. Sadece teatraliflerin doğurduğu gülünç vak'alar bu eserleri süslemekte ve yabancı ülkelerle seyircilerin pekveti gübkleşmektedir. En yüksek sanat müessesemiz de bu gibi eserlerle pek tabiidir ki, Anadolu halkının ruhunda yerleşen tiyatro mefhumuna kökleştirmektedir.

Hulasa şimdilik Anadolu'da tam manâsıyla tiyatro, Halkkervelerinin idealist ve kalpleri sanat aşkıyla çarpan gençlerinin elinde bir mey'ale halinde dolaymaktadır. Birde tiyatro mefhumu ancak bu idealist gençliğin gayret ve ileri hamlesiyle manâsını değiştirmiş olacaktır. Halkkervelerinde çalışan bu değerli gençlerin san'atın hazını bir çağhyan halinde ruhlarımıza aktarmaya ve kafataslarımızın içine dâhince tohumunu atmaya muvaffak olacağına inanmamız vardır.

ZIYA İLHAN

Ayeller - den (1)

Yazan: Arif Nihad Aya

Ben bir takvimin son yaprağıyım. Bir yolda son yol-
cuyum.

§

Ay ışığı, gün ışığı, yıldız ışığı ...

Benim ışıklardan payım ayrılır ve bir kuytuya saklanır.

§

Bir çan kendini ses halinde dağıta dağıta bitecektir.
Çanın öümü böyle olacaktır. Bir çalgıda son sesim ben. Bir
yolda son ayak iziyim. Seslerden payım ayrılır. Bir gün dö-
neceğim yerde kilit altına konur.

§

Ateş böceklerinin kesik kesik yanıp bir ışık parolasından
başka bir şey değildir.

§

Tozların, dumanların, sislerin içtiği gün ışıklarından yere
ininceye kadar bir gölge kaldı. Ben gölgelerin bittiği, daha ko-
yu gölgelerin başla-dığı yerim. Gölgelerin iyisini bir çardagan
altında benim için saklarlar.

§

Ay ışığı banyosu yürek çarpışmasına iyi gelir. Bir hardak
gün ışığına bir damla yıldız ışığı damlatıp içiniz, melankolye
iyi gelir.

§

Bir yolda son yolcu, bir çalgıda son sesim ben; seslenir,
sesimin arkasından koşarım.

[1] — Neşriyat Mâhîründe Arif Nihad Aya'dan çıkan istedik. İşleri-
nin çokluğuyla habersizlik Sürer diledi. Okuyucularımıza Ocaz yazılarını
teklik neşriyatlarını dâim olarak (Aya'da) aklı isterisin ilâttayın bir aklılarını
istatistik.

Üstâî Jâir - Çınar Mahabbet Karamahînden
sıvımsama içün yâr rîca etmişik.

Biri vâlidetmek istemiyen Üstâî, sen gülsün
de bir çuval olsun diye Nedim'le bir parçanın
çuvalı tahsil olmalı.

Parçayı okuyuşlarımızda memnundur :

Nedim'le Birlikte

Zâhî devran yine devri Çırağın olduğun gördük
O dilkeş kaşın etrafında seyrân olduğun gördük
Ne âhe mübahaneler, anda divân olduğun gördük
• Hele iyâ oldu el gülgünce hândan olduğun gördük. •
• Dünâya telâkkâsın şekeristan olduğun gördük. •

Dikânce zâhî zertârın o gülgün dâçe bir kerre
Derin bir âh kânde her lebi hâmaçe bir kerre
Göstâller geldiği denli huruşu çuçe bir kerre
• O sin - endâmı âlîk halkâi aguşe bir kerre. •
• O elâsan hele zâhî nigîndan olduğun gördük. •

Nikâhî tale sevde müncelî hâlî sıyehlerde
Maâmî furûşu içk rızân vergis nâgehlerde
Belâsıma böyle nârsûr âlem mühtü mehlerde
• Mehtü mühtü senin olsun felek bir iydehlerde. •
• Hîlâl ebzuların harçidi tabân olduğun gördük. •

O necretsâ'dî baktârd o dîldârı delâil - ulûp
O cana fîtasî âlem o canân cihan - âşûp
O âhengî hîram sîlayen hadî vâher meclâp
• O kâfir beççe bir peymânê sabha sında kim olup. •
• Derân lîlâden âteş fîrâzan olduğun gördük. •

Olunca hadîri endâmın miyân meclîse fanus
Ümîdî vâsîlatından partey alîh her dîli me'yan
Neçârî sermedîyle kâh peyda kâh namahûs
• Nîyârî sâzî noçâ bahçâ vîrânı kenârı bus. •
• Bu çeb meclîste serkân böyle tufân olduğun gördük. •

Sana ait bu akşam besteler göşeyledik neyden
Kudumunda çirağlar taituk elde suzi heyheyden
Cihanla farigiz mahavuri namus gerçi her şeyden
- Gülistan görmedik gül kokmadık anma ruhtu meyden -
- Gül ender gül gülistan der gülistan olduğun gördük -

Lebinden buseğin olmaı değil peymaıner hâlâ
Bekâmı iltifatı olmanmıster neç'ei sahba
Henüz açılmamıı bir gencei nazmeder aıra
- Yalan olmaz o şahun görmedik mey içtiğin anma -
- Bir iki kervecik bembazmı mestan olduğun gördük -

Cendbâ ruha meshur cyler elbet tal'i müntazam
Hayâl ufkunda olduğın bu zehbazane pervazta
Kasile sanduğundan feyzü kudret destü Fokan
- Bihamdillâh yâse kiki Nedimayı ruhandırın -
- Gazelpendânı beşmî sadet ziyân olduğun gördük -

Cenap Muhittin Kozanoğlu

Senden Uzakta

Gölgelet gölgelet, tenblet tenblet eildi
Ujublat, tuhüm gibi, bapkararlık besildi.
Koptu hayallerimde inliyen son hasta tel.

Bahtimin eli seni benliğimden kopardı.
Hastet, zinciretyle yanan gönlümü sarıdı.
Yacum senin adından parçalandı bir heykel.

Şükrü Halil Tuğal

KITAP

Okunmamış bir kitapın. Sahifelerinde parmak izlerin kaldı.

Sen gülerimin süsü, diryağının yemişisin.

Gecenin sarı ışığında oynayan gölğem, bana en yakın dostumsun. Muztarip günlerinde açıldın sahifelerinde göt yapım kaldı.

Sen gururumu saklayan sessiz bir sabilisin.

Çalınmamış bir kapa emilmemiş bir çiçeksin.

Sermsiz mermir taşa altında kaldı.

Sen yazılmamış bir kitapın

Seni duyulmamış bir pınardın.

Aynıda aksim kaldı

Bulunmamış bir reaktin.

Sen pencereden odama esen yeşil iklimlerin selâm kasadı güvercinisin.

Hamid Salih Ayyalı

Karaltılar

Süzüldü odama gece yalnızlık

Kapıda sesini unuttu rüzgâr.

Sevgim yağayan zamandan ilâk

Ağrı unuttuğun bir dâğüncom oar.

Herkeste ipilata çarpan bir kanat

Gözetiden döken bu hatırlılıklar

Gölgelet bağında özlediğim ad

Bağında sabahı biri sayıklar.

Hamid Salih Ayyalı

Mukaddes Aşkın İstirabı

Ü. D. ye

Yazan : Gengiz Turhan

Bir sarıya bir sabahar günüydü. Gönül bütün iç rahatlığıyla köşesinde oturuyordu. [Kapasız bir daha açılmamak üzere her şeye kapamış,] iradeyi ve şuuru önünde bekçi koymuştu. Artık ona yumuşak hiç bir ipek el dokunmuyacaktı. İşte o anlık dışarıdan bir ses işitildi:

— Aç, diyordu, benim aç!

Bu ses, kapı aralıklarından hafif bir sabah yeli gibi içeriye akı, ışık gibi kaydı. Gönül bu sesi dayıyordu: Gülü sese cevap verdi:

— Kimsiniz?

Kapıdaki ses bu cevabı karşıladı:

— Benim yabancı değil, eski aşınan, aşk!

Bu ses gönülü yerinde durduramadı. Sevinç dola bütün bir çarpıntı onu titretti. Dayanamadı:

— Açınız, bırakınız!

İrade ve şura da ayrıca şu emri veriyordu:

— Artık siz de serbestsiniz, gidebilirsiniz!

Kapı açılmış, irade ve şura gitmiş, aşkla gönül başbaşa kalmışlardı. Aşk, o sevgi ilinin yolcusu gönülün tahtına oturdu. ve söze başladı:

— Ey gönül! Şimdi elindedin, yanmağa mahkûmsun. yanacaksın!

Gönül aşktan beklemediği, ondan ummadığı bu anı hitap karşısında şaşaladı:

— Ey aşk! n olur beni yakma, seni sevdimse, yanmak mı

günahım ?

Aşk hiddetlenmişti :

— Evet yanacağım, diyorum, inan ki yanacağım; böyle bir akibete düşeceğimi daha önceden bilmiyordum muydun ?

Gönül yalvarıyordu :

Allah aşkına, ey aşk ! Mukaddes aşk, nolar bana bu ıstırapı verme, nolar beni halime bırak !

Aşk cevap veriyordu :

Olmas diyorum, bana yalvarma, beyhude yalvarma git beni sana çağırın gözlerine sitem et, sitem et ki, onlar beni çağırıyorlar, seninle tanışıyorlar...

Gönül boynunu büküdü :

— Mademki yanacağım, ateşler içinde ıstıraplarla kıvrana-
cağım biraz olsun beni serbest bırak, seni çağırın gözlerle ko-
nuşayım, onlara kadar gitmene izin ver, Nolar yalvarırım.

Aşk buna razı oldu ve gönül gözleri kadar gitti, bir an baktılar ve konuşular :

— Ey gözler! beni ne hale koydunuz, aşk beni yakacak işte daha şimdiden yanmağa başladım, yanıyorum !

Gözler cevap vermediler. Kirpüklerini karpmadan baktılar; sessiz baktılar...

Gönül bu derin sükûta işlendi :

— Demek ben yanarken öyle uzaktan bakacaksınız öyle mi? Kastınız ne idi gözler, gözler kastınız ne idi ?

Gözler sözce başladılar :

— Hakkın var gönül, gönül hakkın var, fakat, ne mümin kün güzele bakmamak öyle mi? Ah işte bu elde değil!

Gönül söz feryadını kopardı :

— Mademki yanacağım, bir yağın kül olacağım, hiç ol-
mazsa bu yanma varlığıma ağlayın ağlayın da okacak duru
yaşlarsanız duru damlalar beki bu yangını söndürür, ağlayın
gözler, gözler ağlayın !

Atatürk İnkilâbı Yolunda Türk Köylüsü Daima Önde..

Dünya köylüsünü, akert müellimlerini
diye beyna veren kurtulular mekteplilerine de
köle diye köleler kullandılar.

Bir Türk müdresinin, tekkesinin ve dâhilerinin
müellimleridir.

Ulama elinden geleni yaparak Cumhuriyet
kurtuluşu için bir hayli paraları harca etmiş
sizi var olsun.

— III —

Yazan: DURMUŞ TÜRKMEÑOĞLU

Artık o eski ve kara güterlerin defterini kapadık. Bahtı-
mıza yeni bir amel defteri açıldı. Başımında çok büyük bir
insan olan EBEDİ ATATÜRK'ÜN bize açtığı yolla ayagımız
tükesleyeceği ne bir taş var, ne de ayagımıza batacak kara bir
diken. Hayat yolumuz her türlü belâdan tehlikeden kurtulmuş
düpedüz bir yoldur. Böyle ayıklanmış bir yolda durmadan ça-
lışıp insanlığımızın varlığından, veriminden istifade etmekten
başka meselemiz yoktur. Dükkân kara ve kuzul güterlerden sonra
elimizde kalan toprakların sınırları öze malumdur. Bundan
sonra hiç bir Paşa, hiç bir adam çıkafta kanımıza serseri dü-
şünceleri arkasında skitmeğe yeltenmeyeceği gibi, adımızın teri
ile hazineye verdiğimiz paraları da hiç bir Paşa veya Bay
keyfine, zevkine harcamıyacaktır. Türkiye düşmanla vuruşmak
düşerse mutlaka sınırlarımızın ayak uzatmağa çalışacaklarını
ayaklarını kırmak kendi topraklarımızı düşman saldırısından
korumak için uğraşacağız. Devlete verdiğimiz paralar mutla-
ka yurdumuzun eksiklerine harcanacak Türk yurdu baştan ba-
şta şimendüfer ve şosa yolları ile birbirine bağlanacak içmeden
ipliğe ve kibrite kadar bize lazım olan her şey için memleket

içinde fabrika açarak önce kendi yağınla kendimizi kavrucağı. Bu işlerimizi yoluna koyduktan sonra da kendi fabrikalarımızdan çıkan malları başka milletlerin pazarına göndereceğiz. Cumhuriyet hükümetinin büyük adamları böylece âli bir düşünün arkasında yürüyorlar. Kafamızda taşıdığımız en büyük düşünce Türkiye'nin ilim ve fen yolu ile büyük ve azaplı bir millet olmasıdır. Bu düşünce içinde yenilmez bir imandı. Milletimizin cehennemine güvenerek çalışacak ve aklımıza yerleştirdiğini iyi duygulara mutlaka kavuşacağız. Pek iyi biliriz ki, insan öğlenen elinden hiç bir şey kurtulmaz. Dağları derin göklerde kuşları geride bırakan, deniz dibinde balıklar gibi yüzmeyen insan oğulları bunca erismeyi ancak kuvvetli ve yılmaz meramları ile kazanmışlardır. Bunun için bir de fıraklerini yaptıkları işlerimizi bilgi ve fen ile yapacak, gece gündüz durmadan çalışacak ve muvaffak olacağız.

Biz bilgi ve fende çok geri kaldığımızdan şimdiye kadar cehalet içinde boğulup kaldığımız için acunun hayata zerkinizi tatmadık. Acunun da bir cennet olduğunu anlayamadık başımıza geçen büyükler cahil hocalar bize dünyanın gâvurlara ahretin müslümanlara verilmiş olduğunu söylediler. Bizi aldattılar. Tanrı'nın verdiği nimetten bizi mahrum bıraktılar. Akli cerehelerimizin yaptığı işleri gâvur işidir, günahıdır diye kestiler, mektepleri küfürle karşıladılar. Mekteplilere kâfir diye hüküm bastılar; bilgiyi, feni köhne kitapların içinde aradılar. Setmanın, firanginin, yanığın dua ile iyi olacağını söyleyerek ulamı aldattılar, söylediler. Halbuki acun Tanrı'nın yarattığı müslüman, gâvur ne olursa olsun bütün insanlarıdır. Dua ile acun işleri ayrı ayrı şeylerdir. Tanrı hiç bir insanın kullarına acundaki amellerine karşmaz ve kullarını hiç bir zaman çalışmaktan iyi şeyleri yapmaktan, düşünüp, tatıp, okulları ile her şeyi aramaktan, bulmaktan yasak etmemiştir. Akli erdiği yaradık işlerde bu gâvur işidir, bu müslüman işidir lafı saçma bir laf, çok cahilce bir sözdür. Bize yaradık olan her şey doğrudur, iyidir. Bize tanrıyı, kitabı insanlığı acunı ancak mektep öğretir. Mektepte okuyan bir insana şehirde de, köyde cahil kalması insan arasında ne kadar büyük ayrılık olduğunu bepimizizdir. Mektepler insanlara kâfirliği değil, hakiki müslümanlığı, hakiki insanlığı öğretir. Bizi göklere uçuracak, acunun bir acundan bir acuna makine ile koşturacak

insanlığımızı öğretecek mekteplerdie. Freskler evvelce bililen beter cahil idiler. Onları da papasları dize korkutarak cahil bırakıyorlardı. Bilgi ve fende alkoynuselar.h. Avsapalılar gittikleri yolun kötülüğünü, karışlığını ashyarak derhal mekteplere değer vererek aydın yolu buldular. Bilgiye sarılarak bağta hayret ettiğimize işleri meydana getirdiler. Onlar acunun da bir cennet olduğuna iman ederek tam insanca yaşıyorlar. Fresklerin bütün işleri bilgi ve fen iledir. Aklın kabul etmediğı onlara kıymetsiz ve saçmadır. Hastalığa dua ile iyi olmayacağını muska ile geçmiyeceğine inanışkları için nüfusları topraklarından taşıyor. Binde ise çehirlerini, köylerini cahalet neticesi hastalık yütünden öle öle baş kalıyor. Şimdiki kudretli Cumhuriyet hükümeti bu halleri gün önüne getirerek ulusun kafası içine ağı kusanlar ulusu cahalet işleri ile umuğu bağlayan ve müslümanlık için bir leke olan medreseleri, tekke ve türbeleri bir daha açılmamak üzere kapattı. Ulusu aldatıcıların elinden kurtardı. Bir Türk medresesiz, tekkesiz ve türbesiz de müslümandır. Allaha iman kitaba bürnet peygamberlere itaat kalbimizde taşıyacağımız bir ölev ve saygı borcudur. Buna acunda kimse karşımaz. Namaz kılıp müslümanlık perdesi altında bin türlü mel'net yapmaktansa durudun günlü doğrucu bir yaşayışla müslüman olmak daha büyüktür. Dia insanların vicdanında bir cevherdir. Onun yeri vicdandır. Ona kimse dokunamaz. Bu mesele tınrı ile kulan arasındadır. Binaenaleyh hükümetimiz ulusun acun işlerini kovalamak ulusu acun yütünden mes'ut ve rahat yapmak ölevini taşıyor. Hükümetin tuttuğı yol en doğru bir yoldur. Biz sandete bu yoldan giderek kaçacağız.

**Birinci Hakkın Yaşamak,
İlk Vazifen Yaşatmaktır.**

Atomu Parçalıyorlar

Kolej de Fransın Yeni Laboratuvarlarında
Hazırlanan Mühîş Bir Tecrübe

Yazar: M. Bakır

Bu mektebin adı Kolej olmakla beraber bir orta mektep olmadığı malumdur. College de Frans birinci Fransuva tarafından on beşinci asrda tesis edilmiş, yani dört yüz senelik bir mekteptir. Burası üniversite dışındaki yüksek mekteplerden nevi şahsına münhasır bir ilim müessesesidir.

Büyük ilimlerden seçilmiş kırk profesör burada muhtelif mevzular üzerinde meccanen ders verir, fakat mektep diploma vermez.

Binaenaleyh bu mektep sırf ilme çalışmak ve ilim yapmak için kurulmuş bir müessese halini almıştır.

Son zamanlarda bu mektebe ilâveten tesis edilmiş olan yeni büyük laboratuvarlarda İenin en son terakkileri takib edilmekte ve mühim keşifler yapılmaktadır. Radyomu keşfeden ve bu müessesede çalışan Piyer ve Mari Kuri'ye tevarüs eden Je-nö Kuri de bu arada mühim tecrübeler yapmaktadır. Bu tecrübeler Atom kimyasından sonra çekirdek kimyası (Chimie nucléaire) üzerine yürümektedir.

Maddenin esasını arıyorlar. Bunun esasını zaten bulmuş olduklarını iddia ediyorlar. Bu yeni nazariye bugün mektep kitaplarına bile girmiştir: Atom dediğimiz şey eski kimyada öğrendiğimiz gibi artık parçalanmaz bir zerre değildir. En aşığı bir (noyas) çekirdek ile bir Elektron dan mürekkeptir ki bu atom zerrisi de hidrojenin (nüvelidülmanı) atomudur.

Çekirdeğin etrafında elektronlar çoğaldıkça başka cisim-

ler meydana gelir. Bu nazariyeye göre nasıl yıldızlar güneğin etrafında dönersen elektronlar da nüve ile (çekirdeğin etrafında döner ve nasıl kayırlı yıldızlar, şehaplar mahrekini gâip ederlerse elektronlardan biri veya bir kaçı da mahrekini kaybederek atomdan ayrılır, bu atom bünyesi harab olmuş bir manzume gibi mahiyetini değiştirir, artık cisim değişmiştir, başka bir madde olmuştur.

Son asırda yorulmaz ve cüretkâr len adamlar yüksek kadretli elektrik bombardmanile atomların bünyesini harap ederek yeni maddeler ve yeni bir kuvvet bulmak peşinde dolaşıyorlar. Aljınıst dediğimiz eski kinyaseler bakırdan altın yapmağa çalışırdı, Lavazyenin kinyası bunun muhal olduğunu söylendi. Şimdikiiler atomu tahrip ederek yahut bir kaç elektron ilâve ederek buna yapmak mümkün olduğunu söylüyor. Yalnız bununla kalmıyor, atom kuvveti dedikleri yeni ve müthiş bir kuvvet de arıyorlar ki bu kuvvet dünyayı alt üst etmeğe kâfi gelecektir.

M. Joşö Küri bir gazeteciye:

Yüksek tansiyonlu cihazlarımızın tekemmülünden sonra bütün anıların birbirine tahvili mümkün olan hâlisat arasına girmiştir. Hattâ bizim küremizde mevcut olmayan yeni anasır bile yapılmıştır. diyor.

Tabii yalnız Kolej dö Frass çalışmıyor, her memlekette böyle çalışanlar ve bu tecrübeleri yaparlar var. Bu yolda en ileri giden memleketterden biri de Amerikadır.

İşte Amerikada yapılan tecrübelerle istinaden M. I. J. de (10.000.000) on milyon volt tansiyonunda bir (Syklotron) — kasırga donat yapılmış ve yeni tecrübelerle başlanmıştır. Bu cihaz radyoma benzer radyasyon yapmakla yeni kuvvetli radyom şuaları neşretmektedir. Bir kaç saat çalışmada bir kaç kilo radyomun göreceği işi görmektedir. Çok pahalı bir madde olan radyomun bütün dünya hastanelerinde ancak üç dört yüz gram kadar bir mevcudu olduğuna nazaran bu yeni cihazın ehemmiyeti takdir olunabilir.

Bir takım nüveler, meselâ (Glisinium, Deutnium) çok süratli ionların sademesi altında parçalanır ve bu esnada transmütasyon yapmağa muktedir şualar neşreder. M. J. G. ile arka-

dağlanın yeni keşfi yukarıki hâdiseye dayanır.

Bir uranium nüvesi, bir neutron sademesi altında parçalanarak yeni nötronlar hasule getiriyor. Bunlar da tekrar kendi hesabına başka yeni nötronlar vücuda getiriyorlar ki bu esnada bir çok nötronlar intişar ediyor ve bu hâdise hendesi tesasıp (Geometrik oran) ile oluyor.

Kâşifler: Artık siz hesap edin diyor, bir gram uranium dan iki ton kömür yakmakla elde edilen kuvvete muadil bir enerji hasule gelecektir.

Bu nazariye ve bu tecrübe tatbikat sahasına geçince, yani ortaya çıkan bu enerji iddihar edilirdi bundan istifade yolları bulunursa küçük atomun ne büyük bir kuvvet hazinesi olacağı anlaşılar. Profesör ilâve ediyor:

Bir radyomun parçalanması ile 60 kiloluk bir kütle üzerinde yaptığımız tecrübeye bu kütle sademelerin şiddetini hesap etmek için pek zayıf gelmişti. Daha büyük makyasta bir tecrübe yaparsanız, yeni kuvvet menbâsı orada bulacağımızın umuyoruz.

M. Bakır

Türk genci!
Atatürk cumhuriyeti
Sana emanet etti.

Fezada yeni felâketler

v e

Arzımızın Ölümü

Nakleden : Nâzım Altınkaya

Astronomi âlemi de politika âlemi gibi levkâlide hâdiselere şahit olur. Zaman zaman fezada âni değişiklikler ve felâketler vukua gelir. Bu hâdiselerden biri de cephei yıldız gurubunda bir yıldızın doğmasıdır. Bu yıldızlardan biri de astronom kayıtlarında Nuova cephei (605 — 1936) ramuzu ile gösterilmektedir. Bu Nuova (x) astronomların güneşin tutulmasıyla en çok meşgul oldukları bir sırada, yani 18 haziran 1936 tarihinde meydana çıktı. Bu Nuovayı Bologna kütüphanesi memurlarından amatör astronom E. Loreta keşfetmiştir.

Esatirde Cephei

Cephei yıldız gurubu, Döböl ekherden biraz ilerde kutup yıldızının yanı başında ve keşkeşan içinde bulunmaktadır. Habeşistanın daha ilk felâketini haber veren bu yıldız gurubunun macerası pek meraklıdır.

Habeşistanın vaktiyle (Ethiopia) kralı olan Cephei'nin (Cassiope) adında gayet gururlu bir kızı varmış. Bu kadın Andromed adındaki kızın Nereiden daha güzel olduğunu iddia edermiş. Bunun üzerine Nereid Neptüne şikâyet etmiş. Neptün de Ethiopia'lıların başına büyük bir ejder masallat etmiş ve yer yer tufanlar yaratarak cephei diyarını cezalandırmış. Bu

(x) — Astronomlar arasında yeni keşfedilen yıldızları nuova diye isimlendirirler.

felâketlerden Ethîyopialılar korkarak Zeüs'e iltica ve bu ejderden kendilerini kurtarmanın rica etmişler. Zeüs bunlara cepheisin kızı Andromedi ejdere kurban verdikleri takdirde bu felâketten kurtarabileceklerini söylemiş Cephei kızını kurban vermek mecburiyetinde kalmış ve kız deniz kenarında kayalıklara atıvermiş. O esnada Perse adında bir kahraman meydana çıkarak ejderhaya hücum etmiş ve onu öldürerek Andromedi kurtarmış. Gâzel Andromed'da kurtarcısına varmış ve Zeüs'ta bu vakanın bütün şartlarını, Cephei ile beraber göğe yerleştirmiş.

Nuova nerede bulunur?

Nuova Cephei grubunun koguboyunu ile w. Cassiopei arasında bulunmaktadır. 1936 haziranında keşfedilen Nuova 3 derece büyüklükte idi. Muayyen bir zaman zarfında 2,4 dereceye düşüncüye kadar şıu (16) defa büyümüştü. Bu Nuovaya ziyas yapılmaktadır. Astronomlar Nuovanın şimdi bulunduğu yerde daha önce sayıf ziyah bir yıldızın bulunduğuna tesbât etmişlerdir. 1936 senesinde keşfedilen yıldızlardan bu nuova üçüncüdür.

21 İnci klanın 1936 da N. G. C. 4273 keheşanında yeni bir yıldız görülmüştü. Bu yıldız, güneşten 60 milyon defa daha büyük ve hararetinin 200,000 el. olduğundan ziyas on milyon defa fazlalıpmıştır.

İlk yeni yıldız milattan 134 sene evvel Hiparh isminde bir zat keşfetmişti, fakat en çok göze çarpan Nuova Cassiopei dediği idi. Zihne gibi parlak olan ve gündüzden göle görülebildi bu yıldız 1572 de Tiko Brah isminde bir şlim keşfetmişti. Sistematik bir tarassuttan ve fotografl enstantanelerinden sonra daha 30 adet Nuova keşfedilmiştir. Bunlar çıplak gözle de görülebilir. Bütün Nuovaların ya Keheşanda yahut da perende soleninde meydana geldiklerini kaydetmek bilhassa mühimdir. Şöyle ki, Andromed yıldız grubunda 1909 dan 1926 ya kadar asgari 47 Nuova keşfedilmiştir.

Nuovaların renk, ziyas ve harareti.

Yeni yıldızların, astronomların şimdiye kadar ferada bulunmadıkları bir takım cisimlerin olduğuna katiyes inanamamalıdır, çünkü bunların ne suretle vühdoda geldiğini aşağıda anlıya-

cağız. Yani Nuovanın meydana çıktığı yerde evvelden siyah bir kitlenin yahut zayıf ziyalı bir yıldızın bulunduğu ve bu kitlenin azuzun parlayıp çıplak gözle görülebilecek bir dereceye geldikten sonra, yine muayyen bir zamandan sonra kaybolduğu görülmüştür. Nitekim, Nuova Aquile 1908 senesi tam 800 defa fotoğrafa çekilmiş ve onuncu derecede büyük olduğu belirtilmiştir; 1918 de ise Nuova şeklinde meydana çıktığında, birinci derece parlak olan Altair yıldızından daha parlak idi. Nuovalarda en çok göze çarpan hâdise, onların anı zuhura, ziya hararet ve renklerin tebeddülüdür.

Bazı yıldızların bir iki gün evvel, yahut bir iki saat evvel alınmış fotoğrafları, bunlarda hiç bir tebeddülât olmadığı müşahade edilmiştir. Nuovalardaki ziya gayet çabuk yükselmektedir.

Nitekim, 1913 te Bizlerde bulunan Nuova 28 saat zarfında 400 defa, perseede bulunan Nuova ise 27 saat zarfında 1500 defa, kartal gurubundaki 1918 senesinde dört gün zarfında tam 50,000 defa yükselmiştir. Böylelikle, hemen görülmeyecek derecede küçük olan bir yıldız, anıziyan parlıyor, infilâk ediyor ve göğün en göze çarpan yıldızlarından biri oluyor. Bu yıldızların parçalanması, tasavvur edilen bütün fizik faaliyetlerin en müthişidir. Yeni yıldızlarda yalnız ziya değişmez; bundan mada renk ve hararet de tebdil olur. Kartal grubunun Nuovası ilk zuhurunda açık mavî idi, sonra Prokion gibi sarı, daha sonra Betelgez gibi kırmızı ve en nihayet açık sarı renge girmişti. Bu az zaman zarfında mezkûr Nuovanın harareti 8000 ile 15000 C. arasında oynamakta idi.

Nuovalar nasıl meydana gelirler

Bugün, askerî heyetpinaslar, Nuovaların, iki yıldızın birbirine çarpışmasından hasıl oldukları kanaatinde idirler. Yalnız bu karambol direkt değil, yalnız bu karambol direkt değil, yandan olmaktadır. Bu yandan çarpışma, bir an için, her iki yıldızdan ayrılmış olan parçalarından, heyet katın bir cisim vücuda getirmektedir. Bu yıldızlar, yandan kendi kırgın yaralarıyla, yine eski istikametlerini takip ederler. Bu yıldızlar yandan çarpışma sahnesinde yalnız küçük bir rol oynamaktadırlar. Üçüncü cisim ki, bu iki yıldızın çarpışmasından vücuda gelendir ve ismi de "Kozmik kavilcama, olan bu cisim bütün ziyayı verir, soğu-

İnsandan kayıp ve infilâk etmek suretile erimektedir. Bu cisim bir an için 20 milyon derece hararete yükselmektedir.

Nuovaları tetkik ve yıldızların çarpışmalarını tahlil etmek kozmogoni bakımından çok ehemmiyetlidir. Tekâmül ise, bu yıldızları sıgırtıp ölü bir hale getirebilirdi. Mutlak, lezada hayati muvazene-yi temin etmek için, tabiatın bir mekanizması olmak, sıra öyle olmasa, zamanın murasıyla, bütün leza ölmüş yıldızlara mezarlığı olurdu. Öyle ise, yeni dünyaların yaratılış ve gençleşme davasını nasıl tasavvur etmeli? İnan, arandaki mekanizmayı, yıldızların prosesinde bulmaya muktedirdir: Eski ve ölmüş dünyaların çarpışmasından yeni dünyalar — Nuovalar vücuda gelir. Eğer yıldızlara çarpışmasa, iki yaralı yıldızla bir üçüncü cisim netice olarak verirse, o takdirde boşlukta bütün cisimler birbirinden ayrılıp toz haline gelmek demektir. Bunun aksi ise şudur: Eğer iki yıldızın çarpışmasından sonra birleşerek bunlardan bir Nuova hasil olursa o zaman milyarlara asırlardan sonra bütün maddelerin tedricen temerküzüne varır ve böylelikle âlemlerin yeniden zuhur etmesinin ihtimali suya düşmüş olurdu.

Bir lezana evollüsyonuna ve bilhassa Nuovaların doğuş vasıyetini tasavvur edemeyiz. Çünkü her bir Nuovanın çeşitli başlangıç ve sonu vardır.

Güneş sisteminin yaratılışı ve sonu

Bizim sistemimiz de bir takım yıldızların çarpışmasından vücuda gelmiştir. Bundan bir çok milyon sene evvel güneşimize de böyle bir yıldız yaklaşmış ve onun kızgın kütlesinden bir üçüncü parça ayrılmış ve bundan da şeyyâreler, yani bizim güneşimizin sistemi hasil olmuştur. Güneş de, sair yıldızlar gibi bir yıldızdır. Nuovaların bir çoğu, bizi her yıldızın müddeti hayatında asgarî bir defa Nuova olmak ihtimali düşüncesine sevk ediyor. Demek oluyor ki, her Nuovada, bütün bir yıldızın tekâmül hâdisesi tecrübe oluyor. Mâdemki bizim güneşimiz de yıldız addediliyor, ergeç, bir gün Nuova olur ve 600 misli büyür ki, o takdirde onun kızgın külesine yalnız küremiz değil, Merih yıldızı da girer olur; saçağı tesirinden küredeki hayattan eser kalmaz.

Buna da âlve edebiliriz: Yıldız hayatının bir anında dahil atom muvazenesinin inkısaası yapar ve o zaman da infilâk

edinciye kadar şizer: Güneşimizin hayatında bu değişiklikten daha geçmemiştir. Bazı heyet şinaslar, güneşte bu yeniliğin alınmalarını gördüklerini ve kısa bir zamanda vukua geleceğini iddia etmektedirler. Eger öyle ise, kürremize, topraktan yaratılmışın toprağa gir, darbimeselinin yerine "ateşten olmuşsun ateşe gir., diyebiliriz. Bezeriyet için ne müthiş ölüm. Kürremis hayatına buz ve karanlık nihayet vereceğini talim eden bezeriyet müsterih olabilir, çünkü dünya incimad edip bir buz mezarlığına dönmeyecek. bilâkîs, bu teoriye bakılırsa, ateşten mahvolacak. Bu müthiş kolektif kerematuarın resmîni bir defa gözünüz önüne getirin. Bir kaç milyon dereceden fazla harareti olan kocaman güneşe, kürremiz saniyede 32 kilometre sür'atle koşuyor. Unsumi yangın: Dünya yanıyor, hayatın sonu ve bir iki saat zarfında yaratılmış olan her şeyin sonu.

Bu da pek yakında vukubulacak..

Astronomların düşündüklerine göre, yakın, belki bir iki milyon sene sonra. Talimîz, fazada hayat bizim hayatımıza nazaran yavaş geçiyor.

Dünü Unutma Bu-
günü İyi Anlarsın

Altıok Andımızdır

Üç Müdhiş Adam

Yazan : TANGÖNER

Şafak söliyordu.. Baltık denizi, küçük bir göldeki
su kadar duru ve sakin.. Dalgasız, köpüksüz, düpe
düz uzanıp gidiyor.. Ufukları setleyen şablanmış
dalgalar erimiş gibi!

Gydina önünden Ödingburg'a doğru yol almış küçük
bir Leh topidonusu savurduğu dumanlar görülüyor. Gıdetsen
delta önünden yukarı doğru koşan bir Alman kruvazörü de
seçiliyordu.

Harbin patladığı sabahta.

Bu Leh topidonu Skajaraktan Şimal denizine çıkarak kur-
tulsak isterken bir Alman kruvazörünün takibine maruz kalmış-
tı. Topidonun sür'atü ondan fazla idi; fakat küçük geminin oca-
ğına atılan son kömürün de yalazaları sönmek üzere bul-
nuyordu.

•••

— Kazan söğüyor mu dedin ?

— Evet !

Kaptan Pinski'nin çeneleri küldlenmişti. Ateşli gölerini
kumanda dairesinin duvarlarında, yerlerinde, mobilyelerde ve
önündeki işletlerde gezdiriyordu. Fakat aradığını bulamıyordu;
bu gözlerinden belli idi. Kaptan yakacak bir şeyler arıyordu.

— Kömür kalmadığını kimseye söyledin mi !

— Hayır ! Fakat mürettebat, teknesin yavaşlamasından
hava anladı. Dört tarafa koşup ocağına atacak bir şeyler arı-
yorlar.. İşte kumandan bakınız tayfalar aşağıdan neler çıkar-

nişlar !

Kumandan Pinski çavuşun işaret ettiği yere bakınca, acı acı gülerken mırıldandı :

— Yastık ve battaniyeler !. Bunların yapacağı istim bizi kurtarabilir mi hiç !

Biraz durduktan sonra emrini verdi :

— Haydi vazife başına !

Kumandan yalnız kalınca hemen dürbüne sarıldı ve geri ufuklara doğru baktı: F. 72, Alman kruvazörü tarafından ısrarla takibediliyordu. Şimdi aralarında beş mil ancak kalmıştı.

Kaptan kumanda köprüsüne çıkarak haykırdı :

— Musikal... Makine kasımlarından başka herkes güver-
teye !

Beş on saniye içinde F. 72 nin mürettebatı, suvarinin karşısında, sıralandılar. Kumandan bu heykelleşmiş insanları bir-
rer birer alından öpdükten sonra konuştu :

— Evladlarım !

Kumandan, bunu söylerken, elle ufuklarda gittikçe büyüyen bir noktayı gösteriyordu :

— Görüyorsunuz. Düşmanın eline düşmemize çok yok !
Çünkü kömürümüz kalmadı. Ocaklar gittikçe sönmüyor. Bir tek çare var : Şerefle ölmek! Hazır mısınız ?

Kaptanın son sözü, Baltık'ın sularına daha çarpmadan merd Polonya bahriyelilerinin ses yalvarası arasında boğuldu :

— Hazır !

Kumandan son emrini de verdi :

— Arka ve ölerde sağ sol su kesimlerinden aşağı olan kapakları açın !

Bu son kelimeler kumandanının ağzından daha dökülme-
mişti: arka sıradan üç dinç Polonya bahriyelisi fırlatarak hay-
kırdılar :

— Ocağı parlatacak şey, yok değildir. Kumandanım!

Suvari bu sözleri biraz geç intikal etmişti. Cevap ver-
mesine meydan kalmadan üç bahriyelinin karanlıklarına doğru inen

merdivenlerde şimşek gibi belirdüklerini gördük:

•••

Öç tayla ocak önüne indikleri zaman ateşçi sordu :

— Ne o ?

Öçüde birden kükredi :

— Ocağın kapagını aç !

— Yapma Siera! yapma Zoviç! Yapma Puki bu, dünyada görülmiş şey değil... Salmam sizi!

— Çekil !

— Çekilmeyeceğim...

Öçü de yine sesleri gibi bir, ateşçiye bir anda üç yumruk salladılar.

Zoviç aşağıdaki pedala hırsla bastı. Ocağın açılan kapagının altından sırttan bir cehennem ağrısına doğru kendini fırlattı ve Siera, Zoviç'i ve onu da diğer bir gövde taktipten gecikmedi.

Kumandan ve tale, bu tablonun son saniyelerinde yetiştiler. Hepini, elem, hayret, göz yaş ve takdisle mezc olmuş bir düşünceli bulutu sarmıştı. Bütün bakışlar, F. 72 nin sönmek üzere olan ocağında parlayan kadife alevlerde toplanmıştı.

Öç insan gövdesi, F. 72 nin ocağın biran parlattı fakat kavanda istem yapamadı.

Alman kruvazirli küçük torpidonun peşini halâ bırakılmıyorsa. İki gemi arasındaki mesafe ancak bir mil kadar kalmıştı. Kumandan emrini tekrarladı :

Kapakları açın !

•••

İki dakika geçmeden sular güverteyi aşmıştı. Küçük gemide zerre kadar panik hareketli olmadı.

Bütün mürettebat vazifesi başında F. 72 ile beraber suhlarda kaybolmuştu.

Zoviç, Siera ve Pukinin gayeleri tahakkuk etmemişti, fakat onlar ve arkadaşları, Polonya tarihine kahramanlığın iki şaheser misalini verdiler.

TANGÖNER

Çukurova Bir Anıda Daha Kavuştu

Vilâyetimizin şimal hududunda Saimbeyli kazasının Han-yeri köyünde Gezbel dağına cənub eteginde Adana — Kayseri nin en kadim yolu üstünde 4,5 metre yüksekliğinde 5 metre genişliğinde büyük bir kaya üzerinde bir Eti eseri bulunmuştur. Adana müzesi müdürü Ali Rıza Yalman Yalçın tarafından 15/9/39 tarihinde bulunan bu eserin, milâddan 1200 — 1500 sene evvel olduğu tahmin edilmektedir. Anıt cənuba nazar ve şarktan gar-be kabaatma olarak işlenmiş bir haldedir. Hititoloğ profesör Güterbok anıtı takdirle karşılamış ve bunun üstünde yalan kılıç ve asâh olan heykelin Eti prenslerinden birinin heykeli olduğunu tahmin etmiştir.

Yeni bulunan ve üzerinde bir çok Hiyeroglif yazılan olan bu kıymetli anıdımız, bir kaç sene evvel yine Ali Rıza tarafından Sakeli de bulunmuş olan diğer bir anıta, vilâyetimizin ikinci kıymetli tarihi vesikası olmuştur.

Bu eserin Ali Rıza Yalçın tarafından çekilmiş fotograf larından bir tanesini okuyucularımıza sunuyoruz.

Antalya Kıyıları

Barbaros ilk akma çıktı bu kıyılardan
Sesi geliyor şimdi en kaytu kıyılardan
Ruhumuz hep o geçmiş günleri özlemde.

* * *

Kayalar, kayalara yaslanmış derur burada
Varlığını bir asker gibi adanmış yurda
Dört mevsim gece gündüz engini gözlemde.

* * *

Ne dostu var ve ne de konuğu bizden başka,
Açıklarda sürünen engin denizden başka
Bu körfes Torosların birikmiş göz yaşıdır.

* * *

Dargun bir güle benzer, hıncını gizler gibi
Bazan da hırçınlaşır engin denizler gibi
O zaman gönülümüzün en yakın yoldaşdır.

* * *

Bu kıyılar anımız gibi açık ve dündük
Kayaları göğsümüz kadar geniş ve çelik
Yabancı bir gölgeden değişir o an rengi.

* * *

Bizden başkasına bu kıyılar kan rengi..

Ziya İhan

ORMAN

Yazarı: Drag Petroviç
Çeviren: Nâzım Altınkaya

Yaz akşamları Kamenik ormanı adeta canlı gibidir. Sanki yürür, yaklaşır, büyür gibi görünür. Doğu ufkuında çiğniler belirir. Bu, güzel kokulu çamların süsütidir. Bu çirsin yaylann yamaçlarında kuzular melemekte, köpekler havlamaktadır. Kümbelerin damlarından duman tütmekte, duvar aralıklarından ocaklarda yanan ateşin alevleri ışıkmaktadır. Ağılarda süt sağılmakta ineklerin kabarmış memelerinden fırlayan sütlerin buğurusu duyulmaktadır. Fınar başında su dolduran nişanlı kızların şakrak parkları köyün dar sokaklarında akisler yaparak uçmaktadır.

Köy bahçelerini gölgeleyen büyük ceviz ağaçlarının yapırakları arasında akşamın alaca karışığı canlı bir şey gibi titremekte, fısıldamakta ve ürpermektedir. Yamaçtaki ağıl kapısında duran Vasilya koyunları sayarak:

— İşte hepsi burada... diye bağırıyor ve ilâve ediyordu. İlnka sen hakikaten mükemmel bir çobanısın biraz gayret et geri kalan koyunları da ağıla sokalım da herşey tamamlansın.

Karısı ağıla girerek koyunlarla meşgul olurken Vasilya gözleri ufukta derin düşüncelere dalmıştı. Bugün ne güzel bir yaz akşamıydı bir zamanlar burada yaşamak ne ömür şeydi, diye musıldandı. Vasilya gençliğini hatırlamıştı. Bir vakitler o da mes'uldu. Kamenik ormanında kuzularını otlatır ve Allahın gününü çoban kızlarla geçirerek eğlenirdi. Akşam olunca geniş ovaya iner ve kızları ıgneleyen eski bir parkının musuralarını yu-

moşak bir sesle tekrarlardı. Şimdi bu şarkıyı hatırlamıyordun bile deli gençlik "günleri" gibi o'da maziye kaşınıyordu. Fakat niçin şimdi bütün bunları hatırlıyor? Giden gelir mi hiç? Fakat genç kartı linka her akşam koyunları otlatmaktan getirince sanki geçmiş zamanlar geri dönüyormuş gibi bütün hatıraları canlanıyordu. Ne çareki Vasilya artık unusu elemiş elegini asmış sayılırdı. Genç yaşında evlenmiş çocukları olmuştu. Sonra büyük harp başlamış iki çocuğu da cephede ölmüştü. İki karın çocuklarının ölüm haberinin kahrile vefat etmiş ve yalnız kalmış. Mal, mülkü vardı. Fakat neye yarardı? Bu servetten bir yabancıların istilade etmesi muhtemeldi. Çünkü malına mülküne oturacak bir evladı bir varisi bile yoktu.

Harp bitmiş sulh olmuştu. Vasilyanın dostları evlenmesini ısrarla tavsiye ediyordardı. İhtiyarladığı zaman kendisine bakacak birisine ihtiyacı olacağını ve belki de Allahın bir evlad ıhsan edeceğini söylüyorlardı. Hakları da vardı. Nice kimseler yetmişinden sonra evlad sahibi olmuşlardı. Dünyada herşey olabildi.

Vasilya da bu ısrar ve telkinlerin altında genç bir kızla evlendi. İlinga genç ve sıhhatli idi. Fakat aradan iki sene geçtiği halde ortada ne çocuk ne de bir alâmet vardı. linka gerek ovadaki tarla işlerini gerek ev işlerini tek başına başarıyordu. Yazın o sıcak günlerinde sabahdan akşama kadar tek başına tarlada ekin biçerdi Vasilya da koyunlarını güderdi.

Karınsın bu mütemadi çabımlarından vıcık azâbi duyuyor kendisini sönmeye başlamış kömür parçası gibi gündün güne daha rayf ve takatsız hiss ediyordu. Bir varisi olmadığına yanyordu. Bu kadar Hayvan, tarla, ev ve bahçe kime kalacaktı? Acaba bunların çoğunu köyün kiltesine mi vakfetmeliydi? Fakat bunu yapmakla ölmünden sonra adının bile anılmıyacağına emindi. linka da ondan sonra boş yere yanan mum gibi eriyip sörecekti. Bir gece bunları düşünerek karar verdi ve karısına seslendi :

— Bana baksana linka! Senin her zaman tarlada çabımana gönlüm razı olmuyor. Biz kimizde kimsesiz insanlarız. Çok şükür malımız da var. Şimdiden sonra yarıncılar tutar tarlaları sürdürür ve onlara ben nezaret ederim. Sen de hayvanları otlatırsın Kamask meşe ormanı bilsen ne güzeldir. İhtiyar-

ların anlattığına göre bu orman insana çok yararlımış. Ağaçların arasından gençlik rüzgârı eser yapraklarından da kavvet ve sıhhat damılamış. Bu ormanda insan sanki yeniden canlanır damarlarındaki kan daha hızlı deveren eder, âdetâ kaynarmış. Bu orman hıhassa çocuğu olmayan genç kadınlara tesir yaparmış. Dallarından agustos bûcekleri sarkan kütüğünden çam sarı kızı akan kalın gövdeli ihtiyar meşe ağaçların bu ormanda görmüş ve göğe kadar yükselen dallarına bulutlar yaslanan ve uçan kartalların kanadlarıyla yelpazelenen ince çam ağaçlarına bir zamanlar ben de tımanmıştım. Ne günlerdi o günler! Hem bu ormanda küçük bir çocuğun scheride penbeleşen dudaklarını andıran çiçekler de var. Oh! Orası o kadar güzel ve rahattır ki... linka kocasına hayretle bakıyordu;

— Hımm! Demek sen vazifeleri değıştirmek istiyorsun öyle mi? Pekâlâ öyle olsun.

— Evet değıştirmek istiyorum. Çünkü yamaçlarda sürülerin arkasından koşmak için lazım olan çeviklik bende yok. İhtiyarladım artık.

İlına bu tekliften çok müteessir oldu. Hem kendine hem kocasına acıyordu. Kendisinin tozlar içine atılmış yeşil bir çim gibi solduğunu hissediyordu. Tozlar içinde kalan çiçek ebediyen yeşerebileceğini biliyordu. Düşünmeğe dalmıştı: Tarlada buğdaylar boy atıyor, erik ağaçlarının penbe eriklerle dolu dalları yerlerde sürünüyordu. Fakat koyunları, kuzuları ve küçük keçiler de gözlerinde canlandı. Onları da sever, okyar nazlırdı derhal kocasına cevap verdi:

— Peki... Şimdiden sonra koyunlara ben bakarım sen de evde istirahat edersin. Hiç bir şeye merak etme.

— Varol güzel karıcığım!

Bu sak ve genç ormanda koyunları otlatmak linkanın da hoşuna gümeye başlamıştı. Ormanın içinde hakikaten hayat vardı. Ormanın kesif yeşilliklerle örtülü derinliklerinden bin bir türlü sesler aksediyordu. Hele yazın öğle zamanları ağaçların tâ tepesinden gelen haykırmalar ormanın bir kenarından o bir kenarına bir uğultu halinde giderdi. Orman an ile dolu bir kovan gibi vızıltılar yapar ve bazan da gamsız bir kadın gibi şarkı söylerdi. Kıpın Kamenik ormanının kaytu yerlerinden kar

pek geç kalkardı. Bu sebeble yazın bile çobanların dudakları susuzluklarına gidermek için kar parçalarını emmekten çatlar ve çitlerin arasından pesbe çiçekleri toplarken çobanların elleri diken yaralarıyla kanardı.

İlginç tabiatın bu muhteşem tezat güzellikleri arasında içinde bir şeyin titrediğini adalelerini girdiğini ve göksünü kabarttığını hissediyor ve daima bağırarak ve kimseyi yanına çağırarak istemiyordu.

— Ne yapıyorsun İlinka nasılsın ?

— İyiyim ya sen nasılsın !

— Biraz odun kestim yaptığım eve biraz kereste lazım da...

— Nasıl gücnü !

— Hayır... Gencim; kuvvetliyim... Sonra bu işi yapmak için beni kimse icbar etmiyor. Keyfim için çalışıyorum. Eğer sonbahara kadar evi bitirebilirim evleneceğim. Genç delikanlı bu son sözümü utanarak söylemişti.

— Yalnız yaşamak zor mu?

— Bekârlığın hatırlarsan nasıl birşey okladığını benden daha iyi anlarsın.

Bence hepsi bir... Şimdi de... İlinka tarafından kızardı.

Genç delikanlı sordu.

— Her zaman böyle yalnızmısın?

— Evet her zaman yalnız... Bu ormanda benden başka çoban yokki.

— Öyle ise buyana gel orada da diye kadar ot var. Ben de orada hergün yalnız olarak ağaç kesmekteyim.

— Her gün mü? Öyle ise ben de her gün hayvanları oraya sürerim.

+

İlinka her gün vadettiği yere gidiyor akşamları geç vakit sürülerini ağıla getiriyordu. Akşamın alaca karanlığında kızular ormandan beyaz damlalar halinde çıkar ovadaki çeşmele-re akardı. Ağıl önünde Vasilya olan karşılar, koyunları say-

mağa başlardı.

— Hepsi tamam! İlinga sen hakikaten mükemmel bir çobansın mükemmel!

Mevsim kışa giriyordu. Vasilya karısına bakıyor memnuniyetini gizliyemiyordu. İlinka da şendi eskisi gibi neşesiz ve acı sızlı değildi. Şimdi büyük bir zevkle çalıyor şürüleri getirirken şarkı söylüyordu.

Vasilyanın hatırla galiba gençliği gelmişti karısına yaklaştı:

— İlinka anlat bakalım orman nasıl?

— Hakkın varmış. Orman okadar güzel ki.. Hem ben gimdi... Vasilyanın gözleri parıldadı, dudakları titrer gibi oldu ve zolla gülümseyerek ihtizazlı bir sesle sordu:

— Benden mi?

İlinka başını sallıyarak önüne baktı:

— Hepsi bir.. Hayırlısı olsun. Hiç olmazsa ocağımız sönmeyecek, sözümlü bir türlü bitiremiyordu. O an Vasilyanın etrafında sanki herşey dönüyor kulakları uğulduyordu. Sanki gençliğinde olduğu gibi şarkı söylüyor ve oynuyordu. Uzaktaki çam ormanı da göğe uzanmış eller gibi siyah gölgeleriyle sallıyor ve ormanın arkasında da bir çocuk yüzü gibi parlak ve mütebessim çehresiyle ay yavaş yavaş yükseliyordu.

Nâzım Altınkaya

En Büyük Eserimiz
Cumhuriyettir.

Gönül bu

Biz hilem saçlığına,
Bu gönle çalığına;
Ne hadat oldu.
Sanırım o yetez soldu.
Bale zata dönmesin mi gaytı?
Dalları yeşetsin,
Çiçekleri açılın,
Kuşları ötüşsün,
Nespeti saçılın,
Kuşı bahara dönmesin mi gaytı?
Kasırcıca olduğun bu el,
Eoylanın aklı gel,
Gel zülfünü eğereb,
Öteklerin yaza doğereb;
Eutuşmuş hâznâ dönmesin mi gaytı?

Halk Fakültesi — Ankara

Kemal Güner

SEVGİM

Sevgim inanıyor sana
Fakat gülmüyor hiç
O, aynaya absreden hayalimin boşluğunda
Sonuçta biz denizdi; seğilmüyor hiç
İstiyordumki o daima gülsün.
Gülüşlerinden gülzet dökülsün.
Fakat nedense!
Hayalimin deniz kızları
Kuşkarutken yıldızları
Sevgim gülmüyor!
Güldürülüyor!

Ziya Hazer

Köroğlunun Gürcüstan seferi

— 16 sen aylıkta artar —

"Bu arada aynı on dördü gibi"al atın üstünde başı tuğ-
lu Ayvaz sanı döşüne çekti. O da bir ayrık türküsü okudu.

İskeleyle (1) geldi darda gemiler
Heybetinden dağlar, taşlarıniler
Yatağında aç kurt gibi sisler
Arslantulu, kartoyulu, Köroğlu

Sen Doglu beytün, Ben Isabala
Düşü görmiyeli deli öldüm ayala (2)
Altı Arap atlı, yarı gıtracılı
Çark atlısı, çatalulu Köroğlu

Dönmeçtan (3) yüklendi de geçtiniz
Uğurun, uğurun karga ister içimiz
Hayla, Ayvaz, Bey Mustafa uçtunuz
İçiminde nam sahibü Köroğlu

Merdilere de kaç, Köroğlu merdilere
Sen uğratısız izeli, uzlu derthlere
Alakardı, karnacılı yurtlara
Çıkıp seyras etmek ister Köroğlu

Atlara zahımlar vurıldı, Dağlar toz dumana boğuldu,
Köroğlu Gürcüstanı yürüdü. Bir iki saat sonra yol çatallandı.
Köroğlu sağa gidek, Ayvaz sola gidek dedi. Ayvaz inad edin-
ce Köroğlu sanını eline aldı:

Olusu var da şulığı yoktur,
Boştur bu dağların yola boştur
Tepelere karadumanın çökünce,
Kaştur bu dağların yola da kaştur.

— Sonu var —

(1) Bu mahalle İskenderova dairesine itirile vilâyet mahallisi gibi Payas ta bir
isimdir.

Evimizin Dört Aylık Çalışma Hülâsası

Temmuz:

1 — Spor komitemiz bahçemizde tenis kordunda tenis turnuvalarına devan etmiştir.

2 — 19/7/939 da Halkevi Başkanlığına seçilen Nevzat Güven vazifesine başlamıştır.

3 — Evimiz Hatayın kurtuluşu ve Lozan müşahedesinin mızanın yıl dönümü münasebetiyle 23 - 24/7/939 gecesinde büyük bir tören tertip ederek bahçemizde bu günlerle ilgili hitabelenilmiş, şiirler okunmuş, müzik parçaları çalınmıştır.

Ağustos:

4 — Güreş ve akrobatik hareketler yapmak üzere evimize müracaat eden Urfalı pehlivan Bay Kaşit ile spor komitemiz elbirliği yaparak evimizin bahçesinde dört gece Adana ve mahalli gençleri arasında güreş yaptırılmıştır.

5 — Gösterit kolumuz bu ay içinde asgari çalışma plâni mucibince İncirlik ve Gerdan köylerinde iki açık hava temsil vermiştir. Oynanan piyesler: (Kamun adamı) ve (Tavsiye mektupları) dir. Bu temsilleri (1000) den fazla köylümüz seyretmiştir.

6 — Evimizin elbirliği ile Tümkomutanlıkta yapılan umumî program mucibince büyük zafer bayramımızın yıl dönümü olan 30 Ağustos günü binlerce halkın iştirakiyle kutlanmış ve bu büyük günün onuruna evimizde bir toplantı tertip edilerek saat (20,30) da İstiklal marşı ve üyemizden birinin heyecanlı hitabesiyle büyük zaferimizin önem ve değeri tebarüz ettirilmiş ve (Sancığın şerefi), (Uzun Mehmet) piyesleri bahçemizde kalabalık bir halk önünde temsil edilmiştir.

Uzun Mehmet Temsilinde

Sancağın Şerhî Temsilinde

Eylül :

7 — Beynelmilel durum üzerine Sayın Başvekilimizin temsil ettiği Hükümet tebliğinde böhassa işaret buyurdıkları (Fazla imhale bu verilmesi) kaydını göz önünde tutan Halkevimiz, Bu husus a halk ve köylüyü irşadi kendisine önemli bir vazife bilmiş ve bu gaye için şehrin en kalabalık ve halkın topla bulunduğu Borsa ve diğer kahvelerde konferanslar tertip etmiş ve aynı maksatla gruplar halinde aynı aynı köylere gidilerek lada ekim ve bunan tevhit ödeceği menfaatlar — hakkında köy meydanlarına ve kahvelere toplanan köylülerle konuşmalar yapılmış ve yine bu mevzuatı makaleler hazırlanarak mahallî gazetelerde neşredilmiştir.

8 — 939 — 940 Sonuç dersi yolumu başlaması itibarile cidden fakir ve yardıma muhtaç talebelere evimiz sosyal yardım komitesince yardım edilmeğe başlanmıştır.

9 — Evvelce vilâyet teşkilâtı dahilinde iken Evimizin üzerine aldığı (Halk işleri bürosu) vezâifi Evimiz kalemî tarafından tedvir edilmekte ve müracaat eden bir çok köylü ve yoksul halkın dilekçe, ilmühaber, nüfus, mahkeme, tapu vesair işleri için gereken yazıları yazılmakta ve işlerinin takibinde önyak olmaktadır. Bu ay içinde (102) müracaat sahibinin işleri iletmişdir.

10 — Evimiz radyosuna bağlanan hoparlorlarımızla günün muayyen saatlerinde radyo havadisleri ve müzik neşriyatı halkımıza dinletilmektedir.

11 — Evimizin tenis kurdanda ev te.iscilesi ve beves-kâr gençler her gün eksersizlerine devam etmektedir.

12 — Ar kolumuz orkestrası muntazaman çalışmaktadır ve her gün muayyen saatte hoparlorlarla müzik ve plak neşriyatı yapmaktadır.

Birinci Teşrin :

13 — Halkın bandodan daha fazla istifadesi düşünülerek kadronun genişletilmesine ve şehrin kalabalık yerlerinde haftanın muayyen günlerinde bando çalınmasına karar verilmiştir. Şimdilik Halkevi bahçesinde cumartesi günleri bu faaliyete başlanmıştır. Pazar gündeşi de Atatürk parkında devam edilecektir.

14 — Komitelerimizde münhal bulunan üyelöklere seçim yapılmıştır.

15 — 10/10/939 da ders yılı başı olmak münasebetiyle
geçirmiş orta tedrisat muallimlerini birbirleriyle tanıştırmak ve
evimizle alakalarını açıklamak maksadıyla (danış) bir çay
verilmiştir. Bu çay ilk okul öğretmenlerine tekrar edilecektir.

16 — Yıllık konferanslar programı tesbit edilmiş ve ilk kon-
ferans 17/10/939 da Erkek Öğretmen Okulu Direktörü İ Bay
Naci Ezer tarafından terbiye mevzuu ve ikinci konferansda Kız
lisesi edebiyat öğretmeni Bayan Belkis Zincirkıran tarafından ede-
biyat mevzuu üzerinde kalabak bir dinleyici önünde verilmiştir.

17 — Kitapşarayı komitemiz kütüphanede mevcut cildsiz
kitapların ciltletirilmesine başlamıştır.

18 — Evimizde mükemmel vesaitle bir fotoğraf labratoru-
varı tesis edilmiştir. Yakında kurslara başlanacaktır. Bu labora-
torardan aynı zamanda Evimizin fotoğraf arşivi için de geniş
mikyasda istifade edilecektir.

19 — Halk işlerinden 147 yoksulun istida, ilmühaber
vesair dilekçeleri yazmış, işleri takip edilerek intaç edilmiştir.

20 — Sosyal yardım komitesince 2 yoksul talebeye elbise, 5
talebeye ikarpin, üç talebeye çanta, muhtelif tahsil çağındaki
18 yoksul talebeye de kitap verilmiştir. Bir talebenin de önlük,
kasket, çorap vesair gibi eşyaları temin edilmiştir.

Ayrıca Ankarada tahsilde bulunan Adana'lı yoksul bir
talebeye yıllık mektep masraflarını karşılamak üzere 100 lira
yardımında bulunulmuştur.

21 — Cumhuriyetimizin on altıncı yıl dönümünü canlı
bir şekilde geçirmek için hazırlıklar yapılmış 28/10/1939 günü
cirit oyunları ve gecesi Halkevi salonunda Ar komitesi tarafın-
dan bir konser ve Vehbi Evioç tarafından bir konferans
verilmiş ve 29 günü Atatürk anıtında yapılan çelenk kon-
ma merasimine bando önde olarak bütün Halkevîliler iştirak
ederek, büyük bayram şerefine Evimizin hazırladığı çelenk anıta
konmuştur.

29 akşamı talebeye Halkevi salonunda tarihî ve edebî
filmler gösterilmiş, kız ve erkek iki talebemiz tarafından da
Cumhuriyet mevzuu üzerinde konuşmalar yapılmıştır.

30 ve 31 geceleri Asri sinemada temsil kolu tarafından
Ateş piyesi temsil edilmiştir. Bu temsillere 1300 davetli gelmiştir.

Yayın Direktörü	: ARIF NİHAD ASYA
Yazı İşleri Direktörü	: VEHİBİ EVİNÇ
Baskı Yeri	: TÜRK SÖZÜ Ba.

Halkevi Dergilerini Okuyunuz, Tavsiye Ediniz.

<u>Halkevinin adı</u>	<u>Derginin adı</u>	<u>Halkevinin adı</u>	<u>Derginin adı</u>
Ankara	Ölku	İsmir	Fikirler
Afyon	Taşınar	Kayseri	Erciyas
Amasya	Yeşilirmak	Kars	Doğuş
Antalya	Türk Akademi	Konya	Konya
Bafra	Altınayrak	Manisa	Gedia
Balıkesir	Kaynak	Mersin	İçel
Bursa	Uludağ	Merzifon	Taşan
Burdur	Burdur	Millâs	Yeni Millâs
Artvin	Çoruh	Magla	Magla
Denizli	İnanç	Niğde	Akıncı
Diyarbakır	Karacodag	Nihsar	Ölker
Elazığ	Altan	Trabzon	İnan
Esinözü	Yeni Türk	Samsun	19 Mayıs
Esinözü	Halk bilgisi	Sinop	Duranas
Eskişehir	Halkevi	Sivas	Orta Yagla
Giresun	Aksu	Yoğurt	Bozok
İsparta	On	Zonguldak	Kara Elmas